

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY MALANÓW**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Startegii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Na podstawie art. 10 e ust. 1 i art. 10 f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) Rada Gminy Malanów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026 - 2036”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podsumowanie diagnozy	5
2.1. Sfera społeczna	5
2.2. Sfera gospodarcza	14
2.3. Sfera przestrzenna	17
2.4. Synteza diagnozy	20
3. Wyzwania rozwojowe Gminy Malanów	23
4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Malanów	27
5. Cele oraz kierunki rozwoju Gminy Malanów	31
Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia	31
Cel 2. Wzmocnienie potencjału gospodarczego	35
Cel 3. Poprawa stanu środowiska oraz przystosowanie się do zmian klimatu	37
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Malanów	40
6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Malanów wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	40
6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Malanów	43
6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	51
6.5. Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej	55
7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Malanów	58
8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa	62
9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	68
10. System zarządzania strategią	69
10.1. Zasady wdrażania i monitoringu	69
10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania	70
10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych	72
11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa	77
12. Spójność strategii rozwoju gminy z planem zagospodarowania przestrzennego województwa	87
13. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	89
14. Spis map, rysunków, tabel i wykresów	90

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Malanów opracowana została w oparciu o art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324), art. 10 f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 1465), art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112) a także Uchwały nr V/32/2024 Rady Gminy Malanów z dnia 8 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Proces formułowania Strategii, w tym określenie głównych wyzwań rozwojowych na etapie diagnozy, celów, kierunków działań, wskaźników monitorujących realizację strategii, oparty został na zasadach partnerstwa lokalnego – podczas konsultacji społecznych w formule warsztatów – przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego.

Strategię opracowano z uwzględnieniem zasad zgodności programowej z podstawowymi dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Prace nad tworzeniem części strategicznej rozpoczęto od sformułowania wizji i misji rozwoju, po zakończeniu prac diagnostycznych. Następnie zostały określone cele strategiczne, priorytety oraz kierunki działań. W strategii położono nacisk na wytyczne prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Model funkcjonalno-przestrzenny wskazuje na oczekiwane zmiany w sposobie funkcjonowania gminy po zrealizowaniu celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 jest dokumentem, który wytycza ścieżkę rozwoju lokalnego w perspektywie wieloletniej. W dokumencie uwzględniono opinie, zgłoszone potrzeby mieszkańców, liderów lokalnych oraz zewnętrzne czynniki rozwoju. Perspektywa realizacji Strategii to 2030 rok.

Rysunek 1. Schemat prac nad Strategią Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Źródło: Opracowanie własne

2. Podsumowanie diagnozy

2.1. Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

Wg danych GUS w 2023 roku gmina Malanów liczyła 6 440 mieszkańców, z tego 3 287 to kobiety. Gmina Malanów charakteryzowała się stabilną sytuacją pod względem liczby mieszkańców. Pomiędzy 2017 a 2023 rokiem liczba mieszkańców nie podlegała znacznym zmianom, w 2017 roku wg GUS wynosiła 6 570 osób a 2023 roku 6 440 osób.

Na obszarze gminy nie zachodziły istotne zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych grupach ekonomicznych wieku. Nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, spadła liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła w 2023 roku 18,12% ludności ogółem, ludność w wieku produkcyjnym 62,16% a ludność w wieku przedprodukcyjnym 19,72%.

Niekorzystnie w gminie Malanów kształtowały się wskaźniki ruchu naturalnego, w szczególności w okresie pandemii COVID-19 i po niej. W latach 2020-2023 notowano ujemne lub zerowe wartości ruchu naturalnego, tj. przewagę liczby zgonów na urodzeniach lub równowagę obu wartości. W tym okresie zmarło w gminie prawie 60 osób więcej niż się urodziło. Można prognozować, iż względnie wysokie wskaźniki zgonów mogą się utrzymać w gminie przez dłuższy okres, co wynika ze struktury wiekowej społeczności gminy.

W gminie Malanów notowano bardzo niskie wskaźniki urodzeń. W 2023 roku wskaźnik urodzeń na 1000 mieszkańców wynosił zaledwie 6,32. Wskaźniki urodzeń były niskie od dłuższego okresu czasu.

Umiarkowanie pozytywnie należy ocenić saldo migracji w gminie Malanów. Napływ mieszkańców na teren gminy był w stanie rekompensować zmniejszanie się liczby mieszkańców wskutek procesów naturalnych.

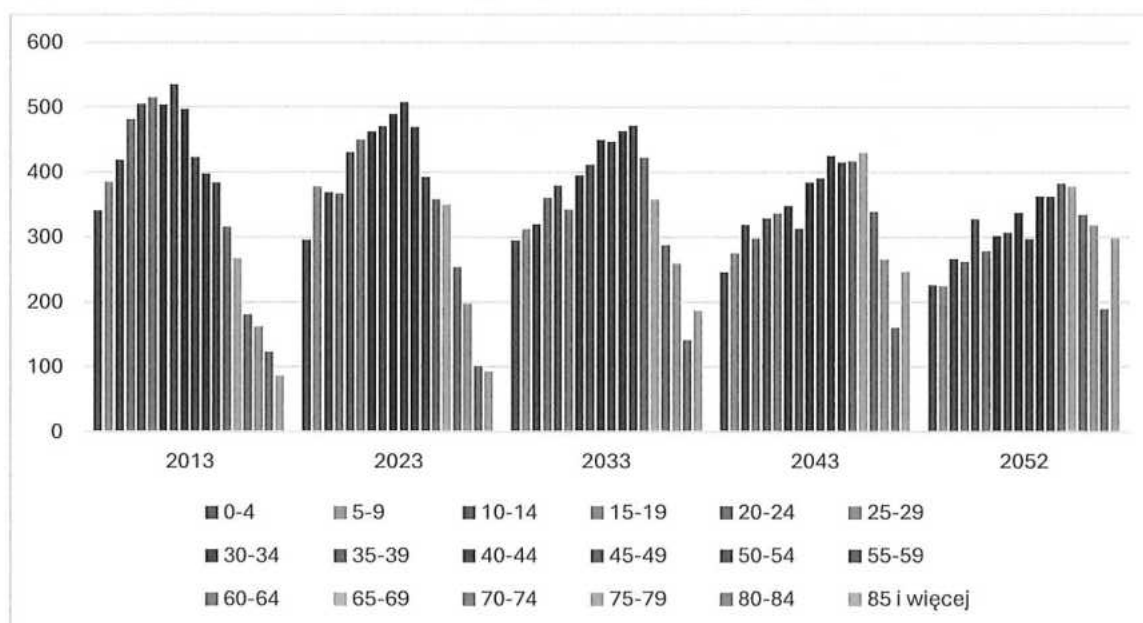
Migracje mogą w przyszłości częściowo rekompensować ubytek ludności gminy wskutek procesów naturalnych. Struktura wiekowa ludności gminy jest bowiem niekorzystna, co kształtować będzie przyszłą sytuację demograficzną gminy.

Prognoza demograficzna¹ dla gminy Małanów wskazuje na przyszłą skalę przemian demograficznych. Prognoza ma charakter poglądowy, bazuje na modelu matematycznym uwzględniającym strukturę wieku ludności i zaobserwowane w okresie od 2013 do 2023 roku zmiany liczby ludności w poszczególnych grupach wieku.

Zasadniczy wpływ na przyszłą liczbę ludności gminy ma obecna struktura wiekowa, w której liczbowo dominuje wyż demograficzny osób urodzonych w latach 70-80 XX wieku. Prognozuje się, że do 2033 roku liczba ludności gminy Małanów spadnie nieznacznie bo o około 150 osób. Po 2033 roku przewiduje się, że liczba ludności gminy nadal będzie spadać. Należy zwrócić uwagę, iż w najbliższej przyszłości rosnąć będzie liczba osób w wieku 60 i 70 i 80 plus.

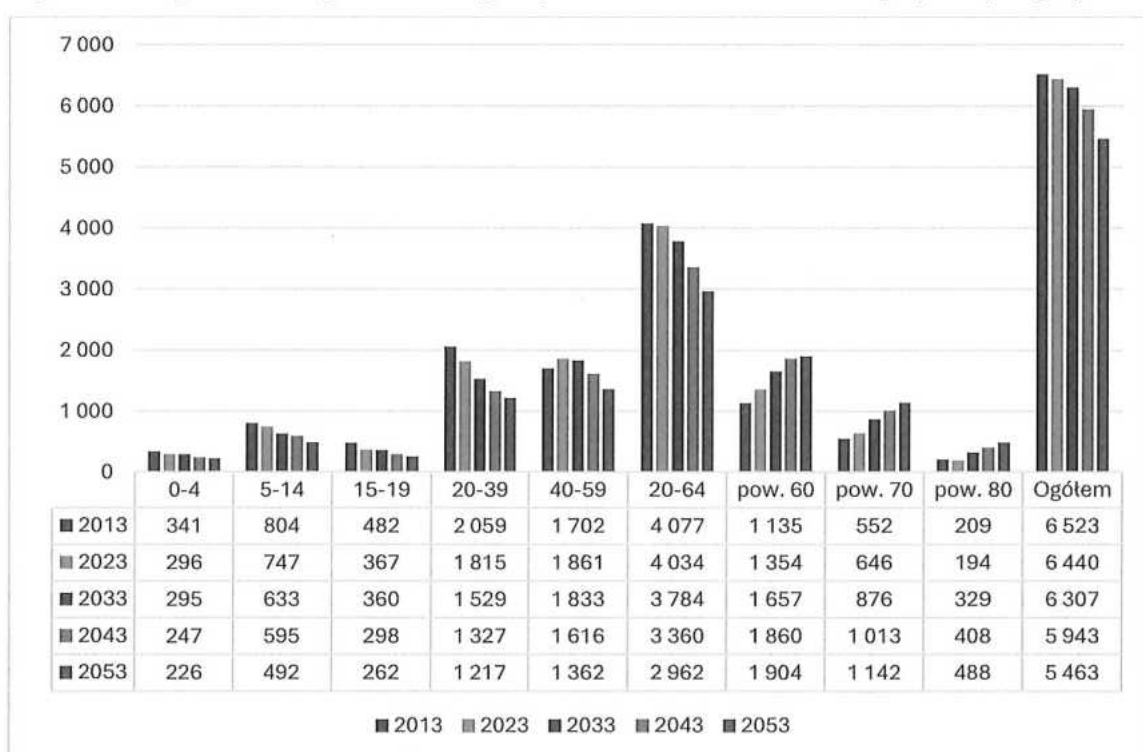
¹ Wyjaśnienie: prognozę demograficzną sporządzono na podstawie danych GUS w odniesieniu do danych prezentujących liczbę ludności w przedziałach wieku co 5 lat (0-4, 5-9, itd.). Istotne dla sporządzenia prognozy było zachowanie 5-letnich okresów „przejścia” danej kategorii wiekowej do kolejnej. Tj. założono, że kategoria wieku 0-4 za 5 lat przesunie się w całości do kategorii wieku 5-9, a za 10 lat do kategorii wieku 10-14. W prognozie uwzględniono również aktualne wskaźniki odnoszące się do ruchu naturalnego oraz migracji, tj. takie, które notowane były w okresie pomiędzy 2013 a 2023 rokiem. Tym samym „przesunięcie” danej kategorii wiekowej korygowano o wskaźnik „zmiany” jaka nastąpiła w okresie pomiędzy 2013 a 2023 w odniesieniu do wybranej kategorii wiekowej. W odniesieniu do liczby urodzeń założono podobne do obecnych wskaźniki urodzeń. W tym celu obliczono proporcję liczby osób urodzonych w danej dekadzie, czyli osób w wieku 0-9, (tj. osób urodzonych w przedziale czasu pomiędzy 2013 a 2023) do liczby osób w wieku rozrodczym (wiek 20-44). Na podstawie tej proporcji prognozowano liczbę nowych mieszkańców miasta w kategoriach 0-4 i 5-9 w kolejnych dekadach.

Wykres 1. Prognoza demograficzna dla gminy Małanów w perspektywie 2053 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 2. Prognoza demograficzna dla gminy Małanów– stan ludności wg wybranych grup wieku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkalnictwo

W zasobie mieszkaniowym w gminie Malanów dominuje mieszkalnictwo jednorodzinne. Zabudowa taka jest bardzo charakterystyczna dla terenów wiejskich i ma duży wpływ na możliwości oraz charakter planowanych działań.

W gminie Malanów obserwowano umiarkowany rozwój w zakresie nowych mieszkań. Pomiędzy 2017 a 2023 rokiem w gminie zasób mieszkaniowy zwiększył się o 7,56%. W 2023 roku wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wynosił w gminie 294,1. Są to wartości wyraźnie niższe od porównywanej grupy gmin wiejskich na poziomie kraju (332,4), województwa wielkopolskiego (322,7) i powiatu tureckiego (302,2). W Polsce wskaźniki dostępności do mieszkań są ciągle wyraźnie niższe od standardów europejskich. Szacuje się, iż w kraju brakuje ponad 2 mln mieszkań.

Komunalne zasoby mieszkaniowe gminy Malanów wg stanu na 30.08.2022 r. stanowiło łącznie 6 lokali mieszkalnych w 3 budynkach o łącznej powierzchni użytkowej 330,36 m². Wskaźniki dostępności do komunalnych zasobów mieszkaniowych na tle kraju, województwa i powiatu tureckiego były w gminie Malanów bardzo niskie.

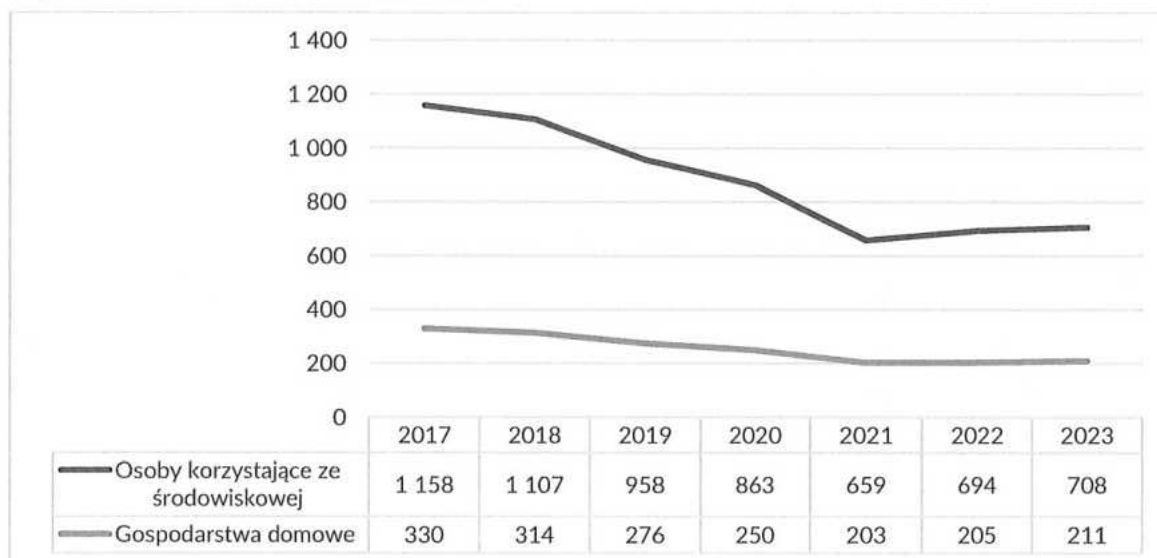
Gmina posiada atuty dla kreowania funkcji mieszkaniowej. Jest to między innymi lokalizacja w sąsiedztwie Turku, dostępność i jakość usług publicznych i rynku pracy.

Problemy, pomoc, opieka i prewencja społeczna

W gminie Malanów zauważalny był spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Spadek ten obserwowano do 2021 r., natomiast od 2022 r. nastąpiło zahamowanie tego trendu. Wg danych GUS zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Malanów dotyczył 10,9% mieszkańców gminy. Była to wartość wyraźnie wyższa od średniej krajowej wynoszącej 4,1% i wojewódzkiej wynoszącej 3,1%.

Na spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wpływ miała poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, która była z kolei wynikiem wzrostu aktywności gospodarczej. W 2023 roku w gminie odnotowano 211 gospodarstw domowych i 708 osób korzystających z pomocy społecznej. W szczególności w okresie między rokiem 2017 a 2021 widoczny był znaczący spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia ze względu na kryterium dochodowe. Odnotowano natomiast wzrost liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej powyżej kryterium dochodowego w latach 2021-2023.

Wykres 3. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Malanów w latach 2017-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W największej skali problemy społeczne na terenie gminy Malanów generowane są przez stan zdrowia. W 2023 roku z tytułu niepełnosprawności pomoc społeczną otrzymywało 59 osób natomiast z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby pomoc społeczną otrzymywało 80 osób. W rozbiciu na jednostkowe powody przyznawania pomocy społecznej najwięcej osób otrzymywało ją z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa (117 osób).

Gmina Malanów dysponuje rozwiniętym zasobem instytucjonalnym systemu pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej posiada wieloletnie doświadczenie i szerokie kompetencje prowadzenia polityki społecznej. Starzejące się społeczeństwo jest istotnym wyzwaniem dla gminnego systemu pomocy społecznej. Wzrost liczby osób starszych wymusza poszukiwanie rozwiązań, które zwiększą dostępność do infrastruktury i oferty wsparcia osób starszych, takich jak domy dziennego pobytu, mieszkania chronione i treningowe, usługi opiekuńcze. Ważną rolę w polityce społecznej pełnią i pełnić nadal będą organizacje pozarządowe, co wynika między innymi z promowanych na szczeblu centralnym rozwiązań deinstytucjonalizacji pomocy społecznej.

Istotnym wyzwaniem w gminie Malanów jest zapewnianie standardów dostępności. Według danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2021, w gminie Malanów mieszkało 807 osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że około 12,39% mieszkańców gminy Malanów borykało się z różnego rodzaju ograniczeniami sprawności.

Wymiar dostępności i włączenia społecznego jest szczególnie istotny na etapie edukacji. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku w szkołach podstawowych na terenie

gminy Malanów uczyło się łącznie 9 uczniów będących osobami z niepełnosprawnościami. Dotyczyło to orzeczeń wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które nie określają pełnej skali problemów i nie są tożsame z orzeczeniami wydanymi przez zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności. Pełniejszy obraz skali niepełnosprawności w gminie Malanów oddaje liczba osób, którym z tego powodu przyznano pomoc społeczną. W 2023 r. było to 59 osób.

Kultura

Instytucjonalnie działalność kulturalna na terenie gminy koncentruje się w Centrum Kultury i Bibliotece Publicznej w Malanowie.

W danych dotyczących uczestnictwa w kulturze widoczny jest spadek w latach 2020-2021 spowodowany pandemią COVID-19. W 2023 roku tylko częściowo osiągnięto poziom uczestnictwa w kulturze sprzed okresu pandemii.

Wpływ pandemii COVID-19 na działalność kulturalną widoczny był również w przypadku aktywności bibliotek. W 2023 r. w stosunku do roku 2017, we wszystkich analizowanych jednostkach, odnotowano spadek czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Niemniej jednak w gminie Malanów po pandemii, w latach 2022-2023, osiągnięto najwyższy poziom wartości wskaźnika w analizowanych 7 latach.

Gmina Malanów na tle gmin wiejskich w powiecie charakteryzowała się wyższymi wydatkami na kulturę i dziedzictwo narodowe na mieszkańca. W 2023 roku było to prawie 187,07 zł na mieszkańca, przy średniej dla gmin wiejskich w powiecie 161,24 zł. Natomiast gminy wiejskie w województwie oraz w kraju wydawały na kulturę zdecydowanie więcej niż Malanów, odpowiednio było to 262,99 zł oraz 272,01 per capita.

Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Malanów znajdują się zasoby materialne dziedzictwa kulturowego. Znajduje się tu 5 zabytków nieruchomych wpisane do rejestru zabytków. W gminnej ewidencji zabytków znajduje się w sumie 48 obiektów. Poza tym do ewidencji wpisanych jest 339 stanowisk archeologicznych.

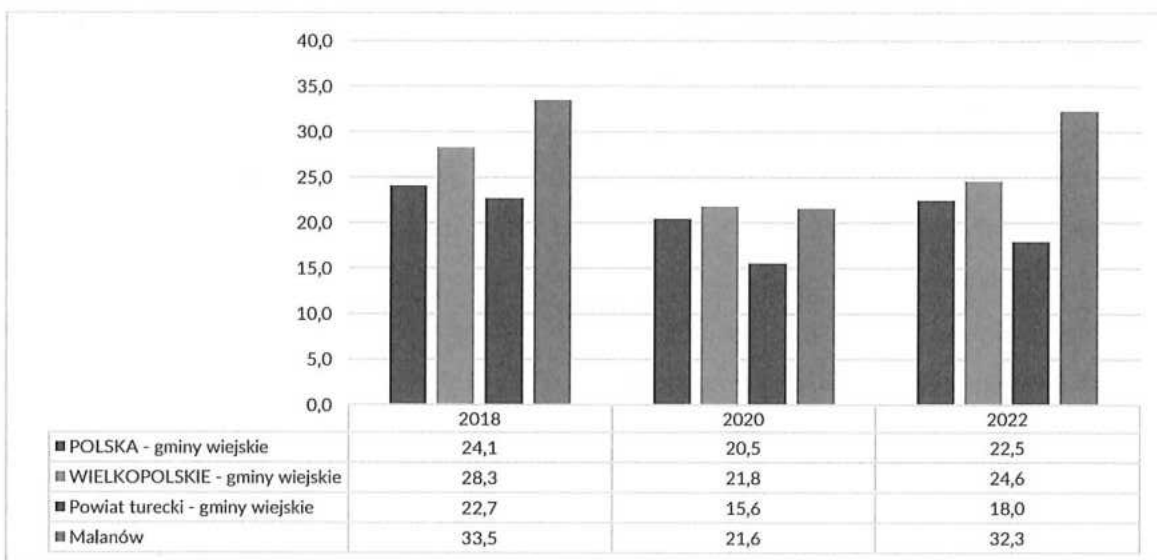
Początki kształtowania się osadnictwa grup ludzkich na terenie dzisiejszej gminy Malanów sięgają środkowej epoki kamienia – mezolitu.

Sport i rekreacja

Uczestnictwo mieszkańców gminy w zakresie sportu i rekreacji zapewnione jest poprzez instytucje publiczne, szkoły, kluby sportowe oraz w formie indywidualnej przez mieszkańców. Wg danych GUS w 2022 roku liczba ćwiczących ogółem w klubach sportowych wyniosła 210, z czego większość (140) to osoby do lat 18. Na tle danych dla kraju, województwa i powiatu gmina Malanów wypada korzystnie pod względem uczestnictwa w klubach sportowych.

Gmina Malanów dysponuje rozwiniętą bazą sportową. Opinie mieszkańców na temat oferty sportowej gminy są pozytywne.

Wykres 4. Liczba członków klubów sportowych na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyzwaniem dla Ośrodka Sportu i Rekreacji będą zmiany demograficzne. Spadek liczby młodych osób może spowodować spadek liczby osób ćwiczących. Zagrożeniem dla stabilności klubów sportowych jest także starzenie się kadr trenerskich. Warto również zwrócić uwagę na aspekt powszechności sportu w różnych grupach wiekowych. Istotną rolę pełnią tu między innymi szkoły. Ważne jest moderowanie współpracy pomiędzy różnymi aktorami zaangażowanymi w rozwój sportu, traktując sport jako jeden z czynników budowy zdrowego i aktywnego społeczeństwa. Istotną barierą w rozwoju sportu jest deficyt środków finansowych, zarówno w odniesieniu do działalności klubów sportowych, jak też przeznaczonych na modernizację i rozwój infrastruktury sportowej.

Opieka zdrowotna

Realizacja zadań związanych z opieką zdrowotną w ograniczonym zakresie należy do kompetencji samorządu gminnego. Jakość i skuteczność rozwiązań w większej skali kreowana jest z poziomu centralnego. Jednocześnie kwestia dostępności i jakości opieki zdrowotnej należy do aspektów kluczowych dla rozwoju lokalnego. Ma to swój wyraz także w opiniach mieszkańców gminy Malanów.

Gmina ma ograniczone możliwości kształtowania polityki zdrowotnej. Może przy tym realizować działania związane z profilaktyką i kształtować rozwiązania wpływające na zdrowie mieszkańców, np. poprzez realizację wybranych polityk społecznych, wspieranie aktywności fizycznej. W kompetencji samorządu gminnego są również działania edukacyjne. Ww. przedsięwzięcia w tym zakresie realizowane są i powinny być kontynuowane w gminie Malanów, przy aktywnym udziale sektora społecznego.

Na terenie gminy Malanów działalność prowadzą spółki ART-MED sp. z o.o., która oferuje usługi lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz „SPÓŁ-MED” oferująca usługi pielęgniarstwa. W porównaniu do roku 2017 liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej spadła o 22,95%, niemniej liczba porad udzielonych w całym okresie 2017-2023 zmieniała się w sposób niejednostajny. Niewątpliwie ma to związek z pandemią COVID-19.

Opieka żłobkowa

Na terenie gminy Malanów funkcjonuje Niepubliczny Żłobek TUPTUŚ, który jest dofinansowany z budżetu gminy. Żłobek posiada 18 miejsc. W 2025 r. uruchomiono drugą grupę dla kolejnych 20 dzieci. Taka ilość miejsc zaspokoi potrzeby mieszkańców w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.

Opieka przedszkolna

Gmina Malanów zapewnia dobry dostęp do placówek wychowania przedszkolnego. Zgodnie z danymi Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych prowadzonym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, na terenie gminy Malanów funkcjonuje 1 przedszkole z oddziałami zamiejscowymi w Miłaczewie i Dziadowicach. Poza tym oddziały przedszkolne istnieją w szkołach podstawowych w Miłaczewie i Dziadowicach. Dostępność miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego na terenie gminy zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Szkolnictwo podstawowe

Sytuacja szkół podstawowych w gminie jest stabilna. W gminie Malanów funkcjonują 3 szkoły podstawowe, dla których organem prowadzącym placówki jest Gmina. Funkcjonująca obecnie infrastruktura edukacyjna zabezpiecza potrzeby gminy, która regularnie podejmuje działania polegające na doposażeniu szkół w nowoczesny sprzęt oraz prowadzeniu zajęć wyrównawczych i rozwijających.

Wyzwaniem jest sukcesywne dostosowanie i wzmacnianie potencjału edukacji włączającej oraz poprawa standardów dostępności w szkołach. Część problemów, które dotyczą szkolnictwa podstawowego będzie możliwych do rozwiązania z poziomu centralnego. Dotyczy to między innymi kwestii wynagrodzeń w oświacie, kształtu programu nauczania. Zasadniczym problemem poziomu samorządowego będzie finansowanie edukacji podstawowej.

Aktywność społeczna i obywatelska

W gminie Malanów działa umiarkowana liczba organizacji pozarządowych. Według danych GUS za rok 2023 w gminie działały 24 stowarzyszenia i organizacje społeczne. Liczba tych jednych i drugich od lat utrzymuje się na stałym poziomie. Organizacje pozarządowe tworzą ofertę kierowaną do mieszkańców. Realizują przy tym swoje działania kierując się misją i zaangażowaniem społecznym. Największa liczba organizacji pozarządowych prowadzi działalność związaną z aktywnością fizyczną, organizacją czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, integracją osób starszych, ochroną i promocją zdrowia oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Utrzymanie potencjału i aktywności organizacji pozarządowych należy postrzegać jako wyzwanie dla rozwoju kapitału społecznego. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż potencjał i aktywność organizacji jest zasobem ograniczonym. Zależy bowiem od aktywności ich członków. Sukcesja działalności społecznej jest przy tym istotnym czynnikiem, który wpływać będzie na aktywność wielu inicjatyw w gminie. Dotyczy to również aktywności takich inicjatyw jak koła gospodyń wiejskich, czy też klubów sportowych. Konieczne jest zatem tworzenie warunków do budowy aktywności społecznej i czynnego zaangażowania w sprawy lokalne młodych mieszkańców, w tym poszukiwanie i wspieranie liderów społecznych.

Bezpieczeństwo

Zadania publiczne na terenie Gminy Malanów z zakresu:

- bezpieczeństwa publicznego realizuje KPP w Turku.
- ochrony przeciwpożarowej realizują 9 jednostek OSP, w tym 3 w KSRG (Malanów, Kotwasice i Grąbków).

2.2. Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Zgodnie z danymi BDL GUS w roku 2023 na terenie gminy Malanów zarejestrowanych było 658 podmiotów gospodarki narodowej. Od roku 2017 ich liczba wzrosła o 51%. Zdecydowaną większość stanowiły podmioty z sektora prywatnego – 95%.

W gminie największą grupą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą są mikroprzedsiębiorstwa. W gminie działa jeden duży podmiot zatrudniający powyżej 1000 osób, Liczba podmiotów zatrudniających minimum 10 pracowników wynosiła 11 i utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie. Nieznacznie zmniejszyła się liczba podmiotów z kategorii zatrudnienia od 10 do 49 osób. Wyraźnie wzrosła liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Wg sekcji PKD 2007 w gminie Malanów najliczniej reprezentowane były w 2023 roku w kolejności: sektor usług i sektor przemysłowy.

Na tle gmin wiejskich w kraju oraz województwa wielkopolskiego gmina Malanów cechowała się podobną liczbą podmiotów wpisanych do rejestru REGON w relacji do liczby mieszkańców. W 2023 roku wskaźnik ten w gminie wynosił 1022 na 10 000 mieszkańców, przy średniej w grupie wiejskich w kraju wynoszącej 1017 oraz dla ww. grupy w województwie 1234 i gmin wiejskich w powiecie 972.

Największym podmiotem gospodarczym na terenie gminy jest firma Sun Garden, producent mebli ogrodowych. Rozwój tej firmy przyczynił się w istotnym zakresie do spadku bezrobocia na terenie gminy oraz w okolicznym rejonie. W opinii mieszkańców firma Sun Garden jest najważniejszym znakiem rozpoznawczym gminy.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości w gminie Malanów w latach 2017-2023

jednostka terytorialna	ROK							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	zmiana
ogółem	433	478	526	579	597	635	658	+225
0-9 pracowników	422	467	513	567	585	623	646	+224
10-49 pracowników	10	10	12	11	11	11	11	+1
50-249 pracowników	0	0	0	0	0	0	0	0
250-999 pracowników	0	0	0	0	0	0	0	0
1000 i więcej	1	1	1	1	1	1	1	0
jednoosobowe działalności gospodarcze	373	412	448	494	511	546	560	187

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Turystyka

Turystyka w gminie Malanów nie jest zaliczana do znaczących sektorów gospodarczych. Niemniej gmina posiada atuty dla rozwoju funkcji opartej na turystyce aktywnej i weekendowej. Aktywnemu spędzaniu czasu na terenie gminy sprzyja ukształtowanie terenu, walory przyrodnicze.

Rynek pracy i bezrobocie

W gminie Malanów widoczne były pozytywne zmiany związane z aktywnością na rynku pracy. Wskaźniki bezrobocia osiągnęły rekordowo niskie wartości.

Gmina Malanów oraz jej otoczenie zapewnia dobry dostęp do pracy. Ma to swoje odzwierciedlenie w danych dotyczących bezrobocia. Ogół bezrobotnych na koniec 2022 roku w gminie tworzyło 47 osób. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 1,8 przy średniej krajowej dla gmin wiejskich wynoszącej 4,0, wojewódzkiej wynoszącej 2,2 i w powiecie 2,5.

Niskie wskaźniki bezrobocia skorelowane są przy tym z odpływem doświadczonych kadr z rynku pracy wskutek procesów demograficznych. Brak ludzi do pracy i niedopasowanie strukturalne rynku pracy mogą zagrażać rozwojowi gospodarczemu. Jak wskazują wyniki badania GUS dotyczącego stanu koniunktury gospodarczej – do najważniejszych barier wzrostu gospodarczego i produkcji firmy zalicza się właśnie brak wykwalifikowanej siły roboczej. Dlatego tak ważne są działania na rzecz dopasowania systemów kształcenia do rynku pracy i stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

Poziom dochodów budżetu Gminy z podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest dobrym indykatorem potencjału rynku pracy. Na tle wybranych do analizy gmin wiejskich w kraju gmina Malanów w 2023 r. wypada mniej korzystnie. Dochody budżetu JST z ww.

tytułu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 653,91 zł, podczas gdy średnia dla pozostałych gmin wiejskich wyniosła w tym czasie 771,10 zł w kraju, 963,29 zł w województwie oraz w powiecie 680,38 zł. Wskazuje to na relatywnie niski poziom wynagrodzeń mieszkańców gminy Malanów na tle kraju i województwa.

Gazownictwo, ciepłownictwo i energetyka

Mieszkańcy oraz podmioty prowadzące działalność gospodarczą w gminie Malanów nie posiadają dostępu do gazu sieciowego. Wszystkie miejscowości w gminie są zelektryfikowane.

Telekomunikacja i teleinformatyka

Zgodnie z danymi UKE w gminie było 2 254 punktów adresowych. Na koniec czerwca 2024 roku w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych były 1 473 punkty adresowe, a 781 pozostało bez zasięgu. Na terenie gminy było 808 białych plam NGA.

Transport i komunikacja

Sieć komunikacyjna opiera się głównie na drodze wojewódzkiej nr 470 i drogach powiatowych.

Na terenie gminy Malanów przewóz osób świadczony jest przez zewnętrzne podmioty, zapewniające dojazd przede wszystkim do Turku, Kalisza, Konina oraz pobliskich miejscowości.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 67 przystanków komunikacji publicznej, z czego 26 jest jej własnością, dla 12 gmina jest zarządzającym, natomiast 29 jest we władaniu innej jednostki samorządowej.

2.3. Sfera przestrzenna

Obszary funkcjonalne

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego gmina Malanów zlokalizowana jest w granicach Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego - obszar ten obejmuje tereny miasta Konina oraz powiatu konińskiego, kolskiego, słupeckiego i tureckiego.

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym. Gmina Malanów została zakwalifikowana do 5 ww. obszarów funkcjonalnych:

- wiejski obszar funkcjonalny,
- obszar wiejski wymagający wsparcia procesów rozwojowych,
- obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszar miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- obszar o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Obszary strategicznej interwencji

Obszary strategicznej interwencji określają szczególny wymiar polityki rozwoju, w tym z uwzględnieniem wymiaru terytorialnego. W polityce rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego obszary strategicznej interwencji równe są obszarom funkcjonalnym. Gmina Malanów stanowi część Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego.

W dotychczasowej polityce rozwoju Gminy Malanów nie określano wewnętrznych obszarów strategicznej interwencji.

Gospodarka przestrzenna

Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego objęte jest 1,7% powierzchni gminy Malanów, czyli powierzchnia wynosząca 258 ha. Objęcie danej przestrzeni ustaleniami MPZP jest jednym z kluczowych narzędzi zrównoważonego planowania rozwoju.

Zasady gospodarki przestrzennej w gminie Malanów reguluje także Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (PZPWW).

Stan i ochrona środowiska

Obszar gminy Malanów objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody w niewielkim stopniu. Łącznie na terenie gminy znajdują się tylko 3 pomniki przyrody.

Cały obszar gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 151 – Turek-Konin-Koło. Powierzchnia całego zbiornika wynosi 1 673,00 km².² Jest to zbiornik porowo-szczelinowy.

Gmina Malanów w całości położona jest w dorzeczu Warty. Na terenie gminy nie występuje ryzyko powodziowe, odległość od rzeki Warty jest zbyt duża.

Ciepła pora roku trwa 3,6 miesiąca, od 22 maja do 8 września, a średnia dobową temperatura maksymalna przekracza wtedy 20°C. Zimna pora roku trwa 3,7 miesiąca, od 18 listopada do 8 marca, a średnia dobową temperatura maksymalna kształtuje się poniżej 5°C.

Na terenie gminy Malanów nie ma zlokalizowanej stacji pomiaru monitoringu jakości powietrza. W ocenie rocznej jakości powietrza za rok 2021, strefie wielkopolskiej przypisano klasę C dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Zasoby naturalne na terenie gminy Malanów to kruszywa naturalne, wykorzystywane w budownictwie i drogownictwie.

Zgodnie z Elektronicznym Systemem Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” w gminie Malanów zinwentaryzowanych było 4500,7 Mg, z czego 4452,8 Mg było w zasobach osób fizycznych, a 47,9 Mg w zasobach osób prawnych Mg. Do tej pory unieszkodliwiono łącznie 1 269,3 Mg azbestu w gminie, z czego na posesjach osób fizycznych 1 230,4 Mg, a na posesjach osób prawnych 38,9 Mg.

Gospodarka wodno-ściekowa

Jednostką organizacyjną zajmującą się świadczeniem usług na rzecz społeczności gminy Malanów związanych z dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem ścieków, a także z właściwym utrzymaniem sieci jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Malanowie.

Na terenie gminy znajduje się 10,84 km sieci kanalizacyjnej oraz 188,47 km sieci wodociągowej. Z roku na rok rośnie liczba osób korzystających z sieci wodociągowej, natomiast liczba korzystających z sieci kanalizacyjnej utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Na tle gmin

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malanów na lata 2023-2027

wiejskich w kraju i województwie ludność gminy Malanów posiada bardzo dobry dostęp do sieci wodociągowej, natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej jest mocno ograniczony. W 2023 r. z sieci wodociągowej w gminie korzystało 98,9% mieszkańców (przy średniej dla gmin wiejskich w kraju 86,3%, w województwie 96,4%). Z sieci kanalizacyjnej w gminie korzystało jedynie 20,6% mieszkańców, co na tle grupy porównawczej jest wartością zdecydowanie niższą, średnia dla gmin wiejskich w kraju wyniosła 47,8%, w województwie 57,4% oraz w powiecie tureckim 30,7%.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Malanów funkcjonuje system gospodarowania odpadami. Oczekiwane jest usprawnienie i rozwój tego systemu, który ukierunkowany będzie przede wszystkim na zmniejszanie ilości składowanych odpadów.

Dane GUS wskazują, że w gminie Malanów między rokiem 2017 a rokiem 2023 nastąpił wzrost masy odpadów komunalnych (46%), zarówno zbieranych z gospodarstw domowych (+26%) oraz zbieranych z innych źródeł (+26%).

Negatywnym zjawiskiem jest wzrost masy zebranych odpadów zmieszanych na terenie gminy. W przypadku gospodarstw domowych wzrost ten wyniósł 15%. Natomiast w przypadku podmiotów gospodarczych i instytucji nastąpił wzrost o 5%.

Na przestrzeni lat 2017-2023 masa odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku zwiększyła się w gminie Malanów o 15%. W roku 2023 masa odpadów zbieranych selektywnie na terenie gminy Malanów stanowiła ponad 63% ogółu zebranych odpadów komunalnych.

2.4. Synteza diagnozy

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier oraz potencjałów gminy i szans rozwojowych ujęto w postaci analizy SWOT. W analizie SWOT zawarto ustalenia poczynione po spotkaniu warsztatowym, które poświęcono ocenie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej gminy.

Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju,
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze,
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze,
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych mających negatywny wpływ na rozwój gminy, których źródła leżą poza obszarem gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jej obszarze.

Tabela 2. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Malanów

Mocne strony	
Sfera społeczna	
1.	Sukcesywnie poprawiająca się sytuacja mieszkaniowa w gminie.
2.	Aktywność społeczna i obywatelska realizowana m.in. poprzez organizacje społeczne, kluby sportowe i działalność instytucji kultury.
3.	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej.
4.	Dobrze rozwinięta baza kształcenia podstawowego oraz wychowania przedszkolnego i form opieki żłobkowej dla dzieci do lat 3.
5.	Niski poziom bezrobocia.
Sfera gospodarcza	
1.	Rozwinięta oferta handlowa i usługowa.
2.	Wzrost aktywności gospodarczej na terenie gminy, widoczny w rosnącej liczbie podmiotów gospodarczych.
3.	Obecność na terenie gminy dużej firmy, zapewniającej stabilną sytuację na rynku pracy oraz dochody budżetowe gminy.
Sfera środowiskowa i przestrzenna	

1.	Względnie niska presja na środowisko przyrodnicze, ze względu na charakter zagospodarowania przestrzennego.
2.	Walory przyrodnicze w granicach gminy.
3.	Rozwinięta infrastruktura wodociągowa obejmująca prawie całą przestrzeń gminy.
Stabe strony	
Sfera społeczna	
1.	Niskie wskaźniki urodzeń, ujemne wartości wskaźników dot. ruchu naturalnego w gminie, co docelowo wpłynie na zmniejszenie się liczby mieszkańców gminy.
2.	Rosnąca liczba osób starszych, generująca istotne wyzwania i potrzeby dla polityki społecznej.
3.	Wysokie na tle kraju wskaźniki zasięgu korzystania z pomocy społecznej.
Sfera gospodarcza	
1.	Nie zrównoważona struktura gospodarcza na terenie gminy, opierająca się na mikro przedsiębiorcach i jednym dużym podmiocie gospodarczym.
2.	Ograniczony potencjał dla rozwoju funkcji usługowych związanych z ofertą czasu wolnego i turystyki, ze względu na brak znaczących atrakcji turystycznych.
Sfera środowiskowa i przestrzenna	
1.	Niski stopień pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.
2.	Wyzwania stojące przed systemem gospodarki odpadami, generowane przez wzrost wagi produkowanych odpadów komunalnych – segregowanych i zmieszanych.
3.	Ograniczone możliwości rozwoju alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych w oparciu o infrastrukturę rowerową.
4.	Niski stopień skanalizowania gminy.
5.	Występowanie białych plam w dostępie do Internetu.
Szanse	
1.	Dalszy rozwój aktywności gospodarczej w kraju i regionie, kształtujący korzystną sytuację do inwestowania i rozwoju gospodarczego na terenie gminy Malanów.
2.	Wzrost popytu na usługi czasu wolnego, stanowiący szansę na rozwój usług na terenie gminy Malanów.
3.	Bliskość Turku, Konina, Kalisza, stanowiące szansę na przyciąganie nowych mieszkańców, jak też rozwój funkcji gospodarczych, korzystających z bliskości miasta.
4.	Rozwój zielonej gospodarki i gospodarki o obiegu zamkniętym.
5.	Dalszy rozwój sieci szerokopasmowego internetu obejmujący swoim zasięgiem gminę Malanów

6. Zwiększenie świadomości społecznej odnośnie ochrony środowiska, ochrony klimatu, zachowania bioróżnorodności, wpływające z korzyścią na stan środowiska na terenie gminy Malanów.
7. Dostępność środków na rozwój w perspektywie finansowej z budżetu UE, w tym z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności, przy priorytetach skierowanych na ochronę środowiska i zachowanie bioróżnorodności.

Zagrożenia

1. Coraz silniejsza konkurencja o zasoby ludzkie w Polsce, m. in. ze względu na potrzeby rynku pracy oraz spadek liczby mieszkańców ze względu na emigrację mieszkańców.
2. Pogorszeniem się konkurencyjności gospodarki, np. poprzez wzrost cen energii, wojny handlowe, deficyt kadr na rynku pracy (np. w logistyce).
3. Zagrożenia cywilizacyjne młodzieży i dzieci, np. związane z uzależnieniami.
4. Trudność integracji społecznej i kulturowej coraz liczniejszych w Polsce migrantów.
5. Coraz większa presja na środowisko przyrodnicze i na ludzi związana z rozwojem aktywności gospodarczej, inwestycjami komunikacyjnymi, urbanizacją, jak też ze względu na zmiany klimatu.

Źródło: opracowanie własne

3. Wyzwania rozwojowe Gminy Malanów

Ostatnim etapem podsumowania diagnostycznego było sformułowanie wyzwań rozwojowych gminy Malanów w perspektywie strategicznej. Poniżej przedstawiono najważniejsze czynniki, determinujące rozwój gminy.

W gminie Malanów widoczna była znacząca poprawa jakości usług publicznych. Wymaga jednak ona utrzymania na wysokim poziomie i rozwoju w wybranych obszarach:

- Gmina Malanów inwestowała w rozwój bazy instytucjonalnej oraz odpowiedniej infrastruktury społecznej, w tym kultury, sportu, oświaty, świetlic wiejskich.
- Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę publiczną, w tym szkolną, przedszkolną, sportową, kulturalną. Widoczny jest rozwój oferty opieki żłobkowej. Kluczowe jest utrzymanie wysokich standardów tej infrastruktury w przyszłości.
- Mieszkańcy gminy oczekują w pierwszej kolejności inwestycji w sferze transportu. Oczekują poprawy stanu dróg, chodników, rozwoju dróg i ścieżek rowerowych. Te inwestycje poprawią jakość życia i funkcjonowania mieszkańców, którzy codziennie dojeżdżają do pracy poza miejsce zamieszkania i korzystają z szeregu usług w sąsiednich miastach (Turek, Konin, Kalisz).
- Mieszkańcy gminy zmuszeni są do korzystania z opieki zdrowotnej poza jej granicami, głównie w Turku. Gmina posiada ograniczone możliwości kształtowania tej kategorii usług publicznych, niemniej dostęp do opieki zdrowotnej w dobie rosnących potrzeb należy zaliczyć do jednej z kluczowych potrzeb społecznych.
- Zachodzące zmiany w strukturze wiekowej społeczności gminy wskazują na potrzebę rozwijania odpowiednich narzędzi i polityk społecznych na rzecz coraz liczniejszej starszej grupy mieszkańców gminy. Dotyczą one rozwiązań związanych z pomocą społeczną, opieką dzienną, jak też szeroko rozumianą aktywnością społeczną seniorów.

Lokalizacja, uwarunkowania przestrzenne i komunikacyjne, kształtują w umiarkowanym zakresie atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą gminy, dlatego też istotne jest podtrzymanie i rozwijanie potencjału gospodarczego na terenie gminy Malanów:

- Gminę charakteryzowała znacząca dynamika rozwoju aktywności gospodarczej, co równocześnie wpływało na zwiększenie liczby miejsc pracy na miejscu. Potencjał gospodarki na terenie gminy opiera się na małych podmiotach gospodarczych i jednej dużej firmie produkcyjnej. Kształtuje to obecnie korzystną sytuację na rynku pracy, wskaźniki bezrobocia są bardzo niskie, nawet na tle kraju i województwa.

- Oparcie rozwoju gminy w sferze gospodarczej na jednym dużym podmiocie gospodarczym niesie za sobą ryzyko dla stabilności ekonomicznej i społecznej gminy. Gmina w miarę swoich możliwości powinna dążyć do rozwinięcia nowych lub wzmocnienia istniejących funkcji gospodarczych.
- Wykorzystanie atutów lokalizacyjnych i przestrzennych gminy do dalszego wzrostu aktywności gospodarczej na swoim terenie uzależnione jest m. in. od dostępności terenów inwestycyjnych.
- Atutami gminy Malanów w kontekście rozwoju funkcji gospodarczej jest względnie korzystna sytuacja demograficzna, jak też wysoki poziom i dostępność do usług publicznych, które kształtują jakość życia.
- Specjalizacją gospodarczą na terenie gminy jest rolnictwo. Zagrożenia dla rolnictwa związane są z presją urbanizacyjną oraz wynikają ze zmian klimatu, w tym występowania zjawiska suszy.
- Uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe oraz przestrzenne kształtują możliwości spędzania wolnego czasu, co również sprzyja kształtowaniu oferty mieszkaniowej oraz usługowej na terenie gminy.

Uwarunkowania zewnętrzne, w tym korzystna sytuacja gospodarcza kraju oraz dostęp do środków pomocowych, wspierać będą dalsze procesy rozwojowe i modernizacyjne na terenie gminy:

- Korzystna sytuacja gospodarcza w skali kraju i regionu kształtować będzie sytuację na rynku pracy, wpływać będzie na rozwój oferty rynku pracy, wzrost wynagrodzeń mieszkańców, a tym samym dochodów Gminy.
- Środki zewnętrzne, związane m. in. Krajowym Planem Odbudowy oraz środkami UE, umożliwiać będą realizację założeń gospodarki niskoemisyjnej, rozwój odnawialnych źródeł energii, jak też rozwój infrastruktury społecznej.
- Kluczowym aspektem kształtującym możliwość wykorzystania zewnętrznych środków wsparcia będzie zdolność instytucjonalna i finansowa Gminy do kreowania projektów rozwojowych, w tym w wymiarze ponadlokalnym (głównie w układach funkcjonalnych, przy współpracy z partnerami samorządowymi).

Gmina mierzyć się będzie z koniecznością lepszego przygotowania się do wyzwań przyszłości, które związane są m. in. z odpornością na kryzysy, depopulacją kraju oraz globalnymi wyzwaniami ochrony środowiska:

- Zmiany demograficzne występujące w kraju wpływać będą na szereg wymiarów funkcjonowania Gminy. Zwiększą się m. in. potrzeby pomocy społecznej, opieki zdrowotnej czy też aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Szczególnym wyzwaniem będzie dostosowanie rynku pracy oraz rosnącej aktywności gospodarczej do deficytów kadrowych. Dotyczyć to może także szeregu usług publicznych świadczonych przez gminę.
- Zmiany klimatu w Polsce objawiają się m. in. nagłymi zjawiskami pogodowymi, w tym suszami i nawałnymi deszczami, co może wpływać na funkcjonowanie sektora rolnego i straty materialne firm, osób prywatnych, instytucji publicznych. Będą one kształtować sposób gospodarowania na terenie gminy.
- Gmina wносить będzie swój wkład w osiągnięcie wskaźników jakości środowiska w wymiarze regionu, kraju i Europy, związanych m. in. z odchodzeniem od gospodarki opartej na węglu, rozwojem odnawialnych źródeł energii, dążeniem do ograniczania emisji CO₂ oraz dążeniem do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Gminy Małanów

Źródło: opracowanie własne

4. Wizja oraz cele rozwoju Gminy Malanów

Wizja jest swoistym wyobrażeniem przyszłości, do której prowadzą kreowane na poziomie lokalnym i ponadlokalnym działania instytucji publicznych i partnerów prywatnych.

Mając na uwadze oczekiwania mieszkańców, wyniki konsultacji i prowadzonych badań oraz wyzwania rozwojowe gminy, należy założyć, iż Gmina Malanów kontynuować będzie podjęte już działania rozwojowe. Mieszkańcy gminy Malanów do najpilniejszych potrzeb rozwojowych zaliczają te związane z transportem, a następnie wskazują na inwestycje odnoszące się do infrastruktury technicznej i usług publicznych.

Rysunek 3. Jakie inwestycje w gminie Malanów w opinii mieszkańców są najpotrzebniejsze?

Mając na względzie wyzwania rozwojowe oraz oczekiwania mieszkańców określono docelowy stan rozwoju dla perspektywy określonej w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036.

WIZJA GMINY MALANÓW

Malanów to gmina przyjazna mieszkańcom, z rozwiniętymi i dostępnymi usługami publicznymi oraz aktywną i zintegrowaną społecznością. Gmina wspiera rozwój funkcji gospodarczej, która zapewnia mieszkańcom pracę i dochody. Gmina jest dobrze skomunikowana w ujęciu ponadlokalnym i lokalnie. Wspólnie z mieszkańcami i przedsiębiorcami wzmacnia odporność na zjawiska kryzysowe, w tym zmiany klimatu, dążąc do zachowania bioróżnorodności i spójności przyrodniczej.

W strukturze celów rozwoju ważną rolę odgrywa misja. Misja jest faktycznie celem nadrzędnym prowadzonej polityki rozwoju lokalnego, odwołuje się do odbiorców działań i wskazuje w oparciu o jakie wartości powinna być prowadzona.

Misja co do zasady powinna być niezmienna w dłuższym czasie, gdyż w przypadku działania samorządu lokalnego niezmiennie pozostają cele nadrzędne jego działania, a odbiorcami byli, są i będą mieszkańcy.

MISJA GMINY MALANÓW

Zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz podnoszenie jakości życia kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Głównymi zasadami jakimi będzie się kierować Gmina przy realizacji celów rozwojowych będą:

- Zorientowanie się na potrzeby mieszkańców,
- Zorientowanie na rozwój gospodarczy, zapewniający stabilność ekonomiczno-społeczną,
- Szacunek dla przyrody,
- Otwartość i transparentność podejmowanych działań.

Z wizji, misji oraz wyzwań rozwojowych płyną cele strategiczne oraz cele operacyjne, które nawiązują do wymiaru społecznego, środowiskowego (w tym klimatycznego) i gospodarczego. Zdecydowano się sformułować trzy cele strategiczne, które integrują myślenie o przyszłości rozwoju gminy.

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia.

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie potencjału gospodarczego.

Cel strategiczny 3. Poprawa stanu środowiska oraz przystosowanie się do zmian klimatu.

Cele strategiczne wskazują na to, co jest faktycznie najważniejsze w kreowaniu rozwoju lokalnego gminy w perspektywie docelowej Strategii Rozwoju Gminy Małanów na lata 2026-2036. Wskazują na potrzebę kontynuowania przemian modernizacyjnych gminy w odniesieniu do bezpośrednich potrzeb mieszkańców oraz zrównoważonego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej.

Cele operacyjne ujęte w celu strategicznym 1. Poprawa jakości życia dotyczą wymiarów funkcjonowania gminy w odniesieniu do integracji społecznej, kapitału społecznego, kultury, sportu i rekreacji, pomocy społecznej, edukacji oraz tożsamości. Stanowią zasadniczo odpowiedź na pierwsze trzy wyzwania.

Cele operacyjne ujęte w celu strategicznym 2. Wzmocnienie potencjału gospodarczego nawiązują do potrzeby przyciągania nowych inwestycji, jak też potrzeby wspierania konkurencyjności istniejących na terenie gminy podmiotów.

Cele operacyjne ujęte w celu strategicznym 3. Poprawa stanu środowiska oraz przystosowanie się do zmian klimatu nawiązują do potrzeb ochrony środowiska, ochrony przyrody, przystosowania się gminy do zmian klimatu.

Rysunek 4. Cele Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Źródło: opracowanie własne

5. Cele oraz kierunki rozwoju Gminy Malanów

Struktura Strategii jest hierarchiczna, co oznacza, że cele rozwoju mają swoje rozwinięcie w postaci kierunków działań. Kierunki działań wynikają bezpośrednio z diagnozy, a ich brzmienie bazuje na zdolnościach realizacyjnych gminy. Realizacja większości kierunków działań przyczyni się do osiągnięcia obrazu przyszłości nakreślonego w wizji rozwoju. Przy realizacji wybranych projektów i przedsięwzięć odpowiadających kierunkom działań należy brać pod uwagę misję. Część wskazanych kierunków działań będzie możliwa do zrealizowania w oparciu o potencjał współpracy ponadlokalnej.

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia

Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne

Gminę Malanów charakteryzują dobrze rozwinięte usługi publiczne, co jest wynikiem wielu lat inwestowania. Dostępność i jakość usług publicznych kształtują w istotnym zakresie przywiązanie mieszkańców do jednostki terytorialnej. Ma to szczególne znaczenie w kontekście prognozowanej depopulacji kraju. Gmina Malanów na tle kraju charakteryzuje się względnie korzystną sytuacją demograficzną. Niemniej prognozy demograficzne wskazują na to, że liczba mieszkańców gminy będzie spadać. Dodatkowo rosnać będą wskaźniki obciążenia demograficznego. Kapitał ludzki i społeczny wpływać będą na jakość życia, np. poprzez zapewnienie odpowiedniego potencjału kadr na rynku pracy, spójności społecznej, w tym międzypokoleniowej, stabilności ekonomicznej gminy. Inwestowanie w jakość i dostępność usług publicznych należy traktować jako inwestowanie w konkurencyjność oferty zamieszkania na terenie gminy Malanów. W przypadku Gminy Malanów ważne będzie utrzymanie odpowiedniej jakości już istniejącej infrastruktury społecznej, w tym związanej z edukacją, wychowaniem, kulturą, sportem. Wyzwaniem systemu edukacji i wychowania będzie systematyczne wdrażanie standardów dostępności i rozwój edukacji włączającej. Wyzwaniem będzie również modernizacja infrastruktury oświatowej oraz utrzymanie jej na odpowiednim poziomie technologicznym, adekwatnym do aktualnych standardów.

Lokalne instytucje kultury są ważnym miejscem aktywności mieszkańców. Zakłada się dalszy rozwój oferty kulturalnej, w tym zwiększanie jej dostępności dla wszystkich mieszkańców. Gmina dążyć będzie do zwiększenia udziału uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym i społecznym bezpośrednio blisko miejsca zamieszkania.

Gmina wspierać będzie aktywność sportową mieszkańców, w tym dążyć będzie do wzbogacenia istniejącej oferty sportu i rekreacji w oparciu o działalność Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz klubów sportowych. Dążyć będzie do utrzymania istniejącej infrastruktury sportu i rekreacji.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie wysokiej jakości i dostępności infrastruktury szkolno-przedszkolnej.
2. Utrzymanie dostępności do opieki żłobkowej.
3. Zwiększenie zakresu i jakości usług zdrowotnych świadczonych dla mieszkańców.
4. Rozwój i profilowanie oferty kulturalnej dla różnych grup wiekowych.
5. Rozwój edukacji włączającej w wychowaniu przedszkolnych i kształceniu ogólnym.
6. Utrzymanie i modernizacja infrastruktury sportu i rekreacji oraz utrzymanie atrakcyjności i różnorodności oferty sportu i rekreacji.

Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność

Gmina Malanów dążyć będzie do zapewnienie zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym. Kluczowym aspektem będzie zapewnienie odpowiedniego poziomu usług pomocy społecznej, który pozwoli przeciwdziałać lub rozwiązywać problemy społeczne. Kluczowym dokumentem strategicznym w tym zakresie będzie strategia rozwiązywania problemów społecznych. W ramach tego dokumentu tworzone będą aktualne diagnozy sytuacji społecznej, co pozwoli na wdrażanie odpowiednich działań.

Ze względu na starzejące się społeczeństwo Gmina wspierać będzie rozwiązania dedykowane seniorom. Zakłada się, że w gminie rozwijać się będzie system usług opieki nad osobami starszymi. Gmina dążyć będzie do wspierania profilaktyki zdrowia, w tym uwzględniając potrzeby osób starszych.

Oceniając potrzeby osób starszych należy zaznaczyć, iż seniorzy są bardzo zróżnicowaną grupą społeczną, co przekłada się również na różnorodność potrzeb. Dane z systemu pomocy społecznej wskazują, iż do kluczowych problemów należy zaliczyć kwestie długotrwałej choroby, samotności, ubóstwa gospodarstw jednoosobowych, niepełnosprawności. Coraz liczniejsza społeczność seniorów oczekuje wsparcia przez Gminę ich codziennej aktywności, między innymi w zakresie rozwijania zainteresowań, kontaktów społecznych, uczestnictwa w kulturze.

Gmina zamierza wdrażać zasady rozwoju oparte na partycypacji społecznej, w którym głos mieszkańców jest ważny dla decyzji rozwojowych. Wspierać będzie przy tym lokalne organizacje społeczne. Tworzą one ważną ofertę dedykowaną mieszkańcom i są najbardziej aktywną formą uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym.

Gmina wspierać będzie integrację i rozwój organizacji społecznych. Dążyć będzie do rozwoju i prowadzenia działań zwiększających udział mieszkańców w rozwoju lokalnym, w tym poprzez spotkania w terenie, konsultacje społeczne. W związku z tym wspierać będzie lokalnych liderów, którzy mogą multiplikować działania prowadzone przez instytucje publiczne, jak też przez organizacje społeczne.

Idea gminy zintegrowanej społecznie zakłada wspieranie mieszkańców będących w szczególnej sytuacji życiowej. Dotyczy to m. in. osób niepełnosprawnych. Zakłada się stopniowe likwidowanie istniejących barier architektonicznych, organizacyjnych, społecznych, ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy.

Gmina dążyć będzie do utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego. Oznacza to ścisłą współpracę z organami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, jak też wspieranie działań profilaktycznych, kształtujących poczucie wspólnotowości i odpowiedzialności społecznej.

Gmina dążyć będzie do wzmocnienia potencjału istniejących lub nowo tworzonych przestrzeni publicznych, które mogą kształtować lokalną tożsamość i integrować mieszkańców. Przewiduje się kształtowanie, wzmocnienie i nadanie nowych funkcji niefunkcjonalnym lub nowo tworzonym przestrzeniom publicznym.

Kierunki działań:

1. Rozwój, utrzymanie i modernizacja potencjału infrastruktury społecznej oraz systemu pomocy społecznej, dedykowanych aktywności i integracji społecznej.
2. Rozwój oferty dedykowanej aktywności społecznej seniorów.
3. Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla wymagających dziennej opieki.
4. Przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemów społecznych w oparciu o aktualną diagnozę oraz strategię rozwiązywania problemów społecznych.
5. Wzmocnienie roli lokalnych organizacji pozarządowych w kreowanie oferty dedykowanej mieszkańcom gminy.
6. Integrowanie mieszkańców oraz wspólnot lokalnych i sąsiedzkich oraz zwiększenie roli mieszkańców w kreowaniu rozwoju gminy.
7. Likwidowanie istniejących barier architektonicznych, organizacyjnych, społecznych, ograniczających dostęp do usług i przestrzeni gminy.
8. Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.
9. Rozwój oferty czasu wolnego, sprzyjającej integracji i budowaniu tożsamości lokalnej w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe, np. pamięć o Chopinie.

Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna

Atutem gminy są istniejące powiązania komunikacyjne w ujęciu ponadlokalnym, w tym krajowym oraz gęsta sieć dróg łączących poszczególne miejscowości w gminie. Istotne znaczenie dla wewnętrznego układu komunikacyjnego posiada system drogowy w obrębie i w sąsiedztwie gminy. Gmina dążyć będzie do usprawnienia systemu komunikacji drogowej, mając na względzie m. in. rozwój urbanizacyjny, gospodarczy, jak też projektowane na szczeblu centralnym, regionalnym i powiatowym inwestycje komunikacyjne oraz inwestycje gospodarcze. Ważne, będzie dążenie do poprawy stanu nawierzchni i parametrów dróg. Gmina realizować będzie działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Myśląc o integracji przestrzennej, w tym w wymiarze ponadlokalnym, nie można pominąć potencjału rozwoju sieci komunikacji publicznej. Gmina wspierać będzie działania prowadzone w wymiarze ponadlokalnym, które pozwolą wdrożyć rozwiązania komunikacyjne poprawiające dostępność do miejsc pracy i usług publicznych, np. zlokalizowanych w Turku.

Obecnie w systemie komunikacyjnym gminy oraz gmin sąsiednich powiązania rowerowe wciąż mają nieduże znaczenie. Mogą jednak być one ważnym elementem atrakcyjności turystycznej jak też ważnym składnikiem systemu komunikacji ponadlokalnej i lokalnej. Gmina dążyć będzie do systematycznego rozwijania spójnego, zintegrowanego ponadlokalnie i funkcjonalnie systemu dróg i ścieżek rowerowych.

Kierunki działań:

1. Utrzymanie i rozwinięcie powiązań komunikacyjnych w ujęciu lokalnym i ponadlokalnym.
2. Usprawnienia systemu komunikacji drogowej.
3. Poprawa stanu dróg oraz chodników, jak też bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
4. Wspieranie rozwoju funkcjonalnego systemu komunikacji zbiorowej w ujęciu ponadlokalnym, sprzyjającego poprawie dostępności do rynku pracy oraz usług publicznych.
5. Rozwijanie spójnego w ujęciu gminnym i ponadlokalnym systemu dróg i ścieżek rowerowych.

Cel 2. Wzmocnienie potencjału gospodarczego

Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza

Na obszarze gminy Małanów widoczne były pozytywne zjawiska związane z aktywnością gospodarczą. Powstawały nowe podmioty gospodarcze a poziom bezrobocia był rekordowo niski. Potencjał gospodarczy gminy Małanów kształtuje w znacznym stopniu jeden duży podmiot oraz szereg mniejszych, zaliczanych do kategorii mikroprzedsiębiorstw. Przyczynia się to do rozwoju oferty rynku pracy i zwiększenia dostępności do miejsc pracy oraz wpływa na wzrost dochodów własnych gminy.

Gmina zamierza wykorzystać swoje atuty, w tym posiadany zasób terenów inwestycyjnych i potencjał lokalizacyjny, do wzmocnienia funkcji gospodarczych na swoim terenie. Gmina będzie poprawiać atrakcyjność do inwestowania poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej do terenów inwestycyjnych, poprzez modernizację i budowę dróg. Gmina aktywnie promować będzie potencjał do inwestowania i wspierać będzie inwestorów. Ważna będzie przy tym stała współpraca z przedsiębiorcami.

Gmina w procesie moderowania rozwoju gospodarczego zamierza kierować się zasadą zrównoważonego rozwoju, tj. uwzględniać będzie potrzeby lokalnych społeczności oraz zasady ochrony środowiska i przyrody.

Na obszarze gminy funkcje gospodarcze związane są z rolnictwem i lokalną wytwórczością. Produkty lokalne cieszą się w kraju coraz większym zainteresowaniem. Zakłada się wsparcie lokalnych producentów w zakresie sprzedaży bezpośredniej oraz promocji.

Kierunki działań:

1. Tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu ogólnego, które uwzględniać będą potrzeby rozwoju gospodarczego.
2. Tworzenie i promocja atrakcyjnych terenów inwestycyjnych.
3. Przyciąganie nowych inwestycji gospodarczych na teren gminy przy uwzględnieniu ich oddziaływania na środowisko oraz wpływu na społeczność lokalną.
4. Przebudowa dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych.
5. Dostosowanie rozwoju infrastruktury i mediów do prognozowanego rozwoju gospodarczego i mieszkaniowego na terenie gminy.
6. Tworzenie rozwiązań wspierających lokalny obieg gospodarczy, w tym umożliwiających rozwój sprzedaży bezpośredniej lokalnych produktów oraz ich promocję.

Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa

Rozwój funkcji mieszkaniowej w gminie Malanów charakteryzował się umiarkowaną dynamiką. Przyciąganie i zatrzymanie mieszkańców gwarantują wzrost lub stabilność dochodów budżetu gminy oraz wpływa na konkurencyjność lokalnych usług. Atutem gminy w kontekście tworzenia oferty mieszkaniowej jest dobry dostęp do rynku pracy oraz dobra jakość usług publicznych, w tym związanych z wychowaniem i opieką na dziećmi, edukacją podstawową oraz związanych z ofertą czasu wolnego (kultura i sport).

Gmina Malanów dążyć będzie do tworzenia infrastruktury dedykowanej funkcji mieszkaniowej. Nastawiając się na przyciąganie nowych mieszkańców ważne będzie inwestowanie w rozwiązania zapewniające dostępność i jakość usług opieki nad dziećmi. Zakłada się, że największy potencjał rozwoju funkcji mieszkaniowej jest w rejonie Malanowa, co wynika z koncentracji w tej miejscowości szeregu usług publicznych.

Położenie gminy Malanów przy głównych szlakach komunikacyjnych, wpływa na atrakcyjność osiedleńczą gminy. Zakłada się, że rozwój funkcji mieszkaniowej realizowany będzie w oparciu o zasadę dobrego skomunikowania.

Kierunki działań:

1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe, z preferencją rozwoju funkcji mieszkaniowych przy zachowaniu zasad dobrego dostępu do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej oraz komunikacji publicznej.
2. Wzmocnienie atrakcyjności funkcji mieszkaniowych poprzez poprawę dostępu do oferty czasu wolnego, terenów zielonych, terenów rekreacji i wypoczynku.
3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, uwzględniająca rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej oraz bieżące potrzeby rozwojowe w tym zakresie.
4. Wspieranie rozwoju funkcji handlowo-usługowej dostosowanej do rozwoju funkcji mieszkaniowej.

Cel 3. Poprawa stanu środowiska oraz przystosowanie się do zmian klimatu

Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska

Gminę Malanów dotyczą problemy środowiskowe, które wpływają na jakość życia. Do lokalnych problemów środowiskowych należy zaliczyć kwestie jakości powietrza oraz problemy z hałasem, które w szczególny sposób koncentrują się w przestrzeniach sąsiadujących z układem komunikacyjnym. Planowane są wymiany systemów grzewczych, szczególnie w kontekście walki ze smogiem i poprawy efektywności energetycznej budynków. Gmina wspierać będzie w tym zakresie właścicieli budynków. Trudniej będzie osiągnąć ograniczyć hałas wzdłuż głównych dróg komunikacyjnych, w szczególności wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 470.

Do problemów należy zaliczyć zły stan wód. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu. Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.: spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego.

Gmina Malanów będzie rozwijać infrastrukturę techniczną, która służy ochronie środowiska. Mowa tu przede wszystkim o infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Struktura przestrzenna i osadnicza gminy wymusza również poszukiwanie rozwiązań opartych na zdecentralizowanych rozwiązaniach gospodarki wodno-kanalizacyjnej, np. związanych z budową przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wyzwaniem w gospodarce odpadami będzie zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych oraz zwiększenie odzysku odpadów. W tym celu Gmina wdrażać będzie działania, które wynikają z założeń Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028.

Kwestie ochrony środowiska uwzględniane będą w dokumentach planistycznych gminy. Dążyć się będzie do wykluczania kolizji terenów o różnym, sprzecznym przeznaczeniu, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie (np. zabudowa mieszkaniowa i zabudowa usługowa, produkcyjna).

Istotnym walorem środowiska jest krajobraz i dziedzictwo kulturowe. Gmina dążyć będzie do utrzymania możliwie w niezmienionym kształcie jakości krajobrazu, jak też materialnych zasobów dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów zabytkowych.

Kierunki działań:

1. Termomodernizacje i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych.
2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych.
3. Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne.
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
5. Prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028.
6. Tworzenie stref buforowych pomiędzy funkcjami gospodarczymi, komunikacyjnymi a mieszkaniowymi.
7. Zachowanie zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego.

Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności

Istotnym wyzwaniem przyszłości jest dostosowanie się do zmian klimatycznych. Gmina dążyć będzie do wzmocnienia potencjału retencyjnego swojej przestrzeni, co pozwoli efektywniej wykorzystywać dostępne zasoby wody w sytuacji zagrożenia suszą.

Ważne dla zrównoważonego rozwoju gminy jest zachowanie równowagi przyrodniczej oraz zachowanie walorów krajobrazowych. Gmina współpracować będzie w wymiarze ponadlokalnym i lokalnym w zakresie zapewnienia spójności i drożności korytarzy ekologicznych. Prowadzić będzie działania z zakresu biernej i czynnej ochrony przyrody w zakresie swoich możliwości i kompetencji. Dążyć będzie do powiększania powierzchni biologicznie czynnej i tym samym do zachowania bioróżnorodności.

Zmiany klimatu, w tym zjawisko suszy, przyspieszają degradację zasobów glebowych, wpływają na obniżenie żyzności gleb. W związku tym Gmina wspierać będzie rozwój zrównoważonej gospodarki rolnej oraz dążyć będzie do ochrony gleb, wspierając działania edukacyjne i informacyjne.

Realizacja działań na rzecz środowiska i klimatu wymaga zaangażowania i akceptacji społecznej. W gminie Malanów realizowane będą działania na rzecz zwiększania społecznej świadomości potrzeb związanych z ochroną środowiska i przyrody.

Kierunki działań:

1. Zwiększenie zdolności retencyjnych przestrzeni gminy.

2. Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych.
3. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, charakteryzującej się wysokim poziomem bioróżnorodności.
4. Ochrona zasobów przyrodniczych oraz przestrzenno-krajobrazowych.
5. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa oraz ochrona zasobów glebowych.
6. Prowadzenie edukacji ekologicznej na różnych poziomach organizacyjnych.

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Malanów

6.1. Struktura sieci osadniczej gminy Malanów wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Malanów to gmina wiejska położona w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. Sąsiaduje z gminami: Mycielin (od północnego zachodu), Ceków-Kolonia (od południa), Kawęczyn (od południa i wschodu), Turek (od wschodu), Tuliszków (od północy).

Gmina Malanów, zajmuje powierzchnię ponad 107 km², położona jest w powiecie tureckim, w środkowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego. W 17 sołectwach zamieszkuje ją około 6,5 tys. mieszkańców. Gmina znajduje się pomiędzy miastami Kalisz i Turek, a przez jej środek przebiega droga wojewódzka łącząca oba miasta. W centrum gminy droga wojewódzka krzyżuje się z drogą powiatową, umożliwiając szybki dostęp do dwóch węzłów autostrady A2, które znajdują się w okolicach Konina i Koła.

Gminę tworzą sołectwa: Bibianna, Celestyny, Czachulec Stary, Dziadowice, Dziadowice-Folwark, Feliksów, Grąbków, Kotwasice, Malanów, Miłaczew, Kolonia Miłaczew, Miłaczewek, Poroże, Rachowa, Skarżyn-Kolonia, Targówka i Żdzenice.

Główną miejscowością w gminie, która skupia funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz produkcyjne jest Malanów (około 2 tys. mieszkańców). Obszarami koncentracji funkcji mieszkaniowych jednorodzinnych są ponadto wsie Kotwasice (około 750 mieszkańców), Grąbków (około 600 mieszkańców), Dziadowice (około 500 mieszkańców). Pozostałe miejscowości nie przekraczają 400 mieszkańców. Poza Malanowem na obszarze gminy zabudowa ma charakter typowy dla obszarów rolniczych. Pasma zabudowy skupione wzdłuż dróg oraz pojedyncze zabudowania rozproszone na terenach rolnych.

W układzie sieci osadniczej gminy można wyróżnić dwa rejony koncentracji funkcji mieszkaniowej. Pierwszy to rejon Malanowa, w skład którego wchodzi sąsiednie miejscowości: Malanów, Feliksów, Targówka, Grąbków. Mieszka tu około 3 tysięcy osób. Drugi rejon koncentracji funkcji mieszkaniowej to wieś Kotwasice oraz sąsiednie miejscowości Dziadowice, Dziadowice-Folwark. Mieszka tu około 1,5 tysiąca osób.

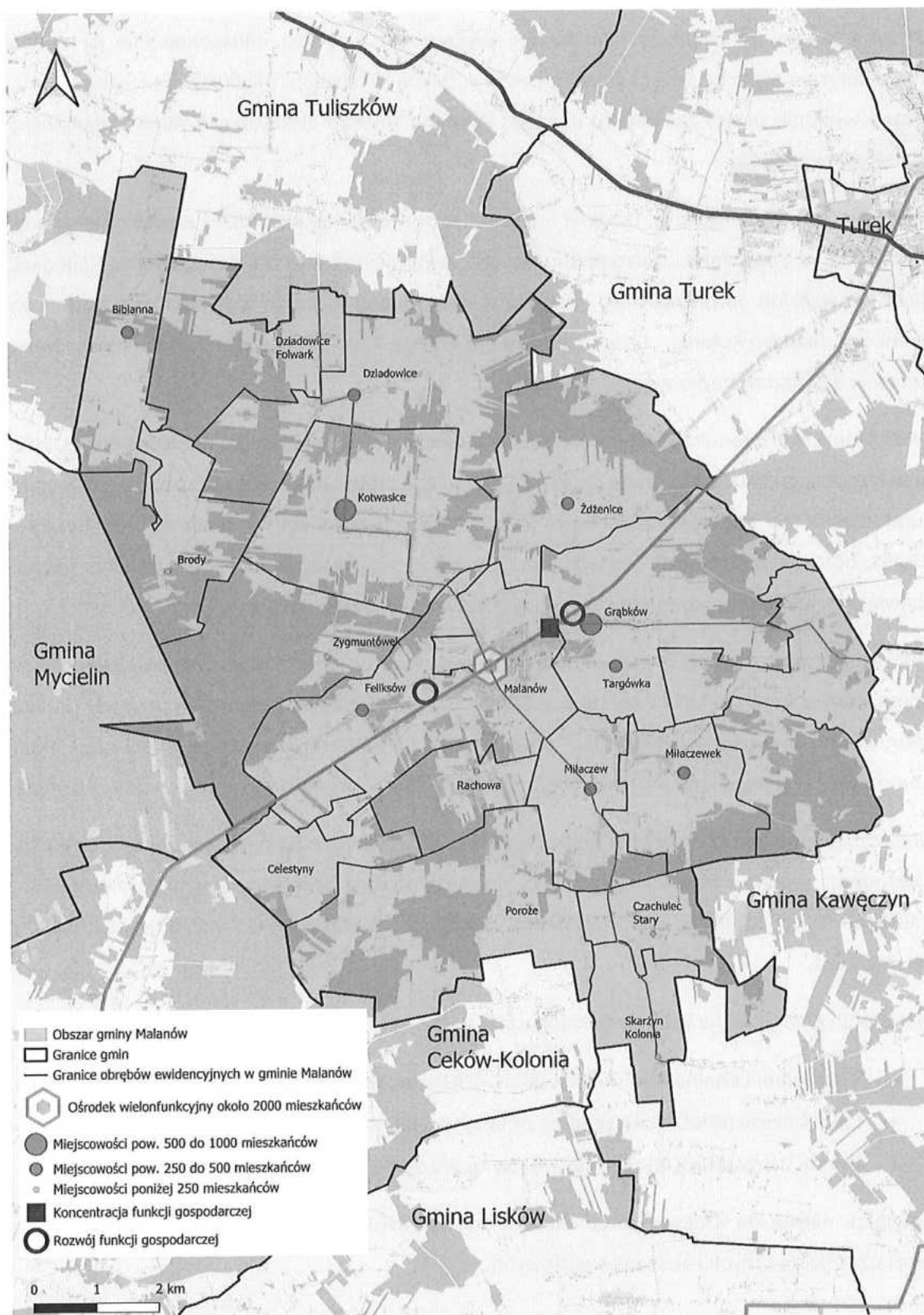
W gminie Małanów, ze względu na funkcjonalną strukturę jednostek osadniczych można wyróżnić następujące ich rodzaje:

- Lokalny ośrodek wielofunkcyjny, podlegający procesom urbanizacyjnym: Małanów,
- Pozostałe miejscowości.

W obszarze gminy widoczna jest tendencja rozwoju budownictwa jednorodzinnego. W wybranych miejscowościach rozwija się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która staje się coraz wyraźniej eksponowana w strukturach wsi. Wpływ na to ma trend przenoszenia się mieszkańców miasta na tereny wiejskie. W gminie Małanów wywołuje to umiarkowane przekształcenia w zagospodarowaniu miejscowości. Nie przewiduje się szczególnej koncentracji rozwoju funkcji mieszkaniowej. Zakłada się uzupełnianie istniejącej zabudowy jednorodzinnej miejscowości w gminie w oparciu o ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W centralnej części gminy, pomiędzy strefą zabudowy mieszkaniowej miejscowości Małanów i Grąbków, przy drodze wojewódzkiej nr 470 usytuowane są wielkopowierzchniowe kompleksy zabudowy produkcyjno-usługowej oraz magazynowej. Zabudowa gospodarcza zlokalizowana jest ponadto w centrum miejscowości Małanów. Przewiduje się, iż funkcja gospodarcza na terenie gminy Małanów rozwijać się będzie w rejonie miejscowości Małanów, Feliksów, Grąbków, charakteryzujących się dobrym dostępem do drogi wojewódzkiej nr 470.

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Malanów

Źródło: opracowanie własne

6.2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Małanów

Gmina Małanów położona jest na terenie Wysoczyzny Tureckiej. Ukształtowanie jej terenu charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem, falistą, miejscami pagórkowatą rzeźbą terenu. Można wyróżnić tu trzy zasadnicze obszary: Równinę Turecko-Liskowską, Kotlinę Małanowską oraz Wał Małanowski.

Małanów jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują powierzchnię około 67% powierzchni gminy. Przeważają tu gleby słabe, często podmokłe. Nie stanowią one zwartych kompleksów. Najlepsze gleby, ze względu na przydatność rolniczą, znajdują się w rejonach wsi: Miłaczew, Małanów, Grabków, Skarżyn-Kolonia, Czachulec Stary, Poroże, Żdzenice, Dziadowice, Miłaczewek, Kotwasice, Dziadowice-Folwark i Feliksów.

Ważną funkcję przyrodniczą i środowiskową na terenie gminy pełnią lasy. Zajmują one prawie 29% powierzchni gminy. Tereny leśne na terenie gminy Małanów zarządzane są przez Nadleśnictwo Turek (Leśnictwo Kotwasice, Leśnictwo Cisew). Dominujące siedliska leśne to: bór świeży – 35,7%, bór mieszany świeży – 31,7% oraz las mieszany świeży – 13,3% powierzchni leśnej. Największy udział gatunków drzew panujących w Nadleśnictwie ma sosna.

Na terenie gminy znajdują się trzy pomniki przyrody: Dąb Bartek w Kotwasicach – ustanowiony pomnikiem przyrody w 1957 roku, Sosna Celestyna – ustanowiona pomnikiem przyrody w 1978 roku, grupa drzew w Kotwasicach – ustanowiona pomnikiem przyrody w 2006 roku. Poza pomnikami przyrody na terenie gminy Małanów nie występują żadne inne formy ochrony przyrody.

Do szczególnie cennych zasobów przyrodniczych należy zaliczyć występujące na terenie gminy ekosystemy wodne i tereny wilgotne. Na uwagę zasługują śródleśne bagna, oczka wodne, naturalne i półnaturalne łąki, torfowiska, źródłiska, polany leśne, wrzosowiska, wydmy i starorzecza.

Przez teren gminy biegną korytarze ekologiczne:

- Wzniesienia Konińsko – Tureckie (KPdC-15C) oraz Wzniesienia Tureckie,
- Lasy Kaliskie (KPdC-15A), zgodnie z mapą korytarzy ekologicznych 2012,
- Dolina Warty (KPnC-8) zgodnie z mapą korytarzy ekologicznych.

Korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowych korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych.

Na terenie gminy Małanów znajduje się 5 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków. W gminnej ewidencji zabytków znajdują się w sumie 48 obiektów. Do ewidencji

wpisanych jest 339 stanowisk archeologicznych oraz jedno stanowisko archeologiczne o własnej formie krajobrazowej. Jest to stanowisko nr 1 w miejscowości Żdzenice ob. AZP 61-42/129.

Obszar gminy charakteryzuje się słabo rozwiniętą siecią rzeczną. Gmina położona jest na części grzbietu wododziałowego rozdzielającego dorzecza Warty na wschodzie i Prosny na zachodzie. Ciek z terenu gminy mają swoje źródła na stokach Wału Malanowskiego. Ze wschodnich stoków Wału, płyną one głównie do rzek Kiełbaski i Strugi Mikulickiej, zaś z zachodnich stanowią dopływy Powy i Żabianki. Do Prosny prowadzą ciek: Żabianka i Zimna Woda. Brak jest naturalnych powierzchniowych zbiorników wodnych. Spotyka się tylko małe zbiorniki potorfowe w dolinach.³

Na obszarze gminy Malanów nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Aktualnie dla terenu gminy Malanów obowiązuje Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Odry, zawierający informacje dotyczące regionu wodnego Warty, przyjęte Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (Dz. U. poza 2714).

Obszar gminy Malanów położony jest w granicach 4 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWPrz): RW600010184829 Swędrnia, RW60001518352999 Powa, RW60001018331299 Teleszyna, RW6000151833439 Kiełbaska Duża do Strugi Janiszewskiej, RW6000151833439.

Stan wód powierzchniowych jest zły i są one zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Dla jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy Malanów wprowadzono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych. Wyjątkiem jest JCWPrz Teleszyna. Ponadto dla JCWPrz ustalono derogacje z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych. Na obszarze gminy Malanów nie występują jednolite części wód powierzchniowych jeziornych.

³ Za: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Malanów

Tabela 3. Ocena stanu jednolitych części wód rzecznych na obszarze gminy Malanów

Kod i nazwa JCWP oraz typ	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP (ogólny)	Cele środowiskowe i działania
RW600010184829 Śwędrnia, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	Zły stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny (ztagodzone wskaźniki: [azot ogólny, IO, MIR, EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; Stan chemiczny: dla ztagodzonych wskaźników [benzo(g,h,i)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.
RW60001518352999 Powa, P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk	SZCW - silnie zmieniona część wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; Stan chemiczny: dla ztagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.
RW60001018331299 Teleszyna, PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	Dobry potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; Stan chemiczny: dla ztagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.
RW6000151833439 Kietbaska Duża do Strugi	NAT - naturalna część wód	Umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny	Zły stan wód	Umiarkowany stan ekologiczny (ztagodzone wskaźniki: [fosfor ogólny,

Kod i nazwa JCWP oraz typ	Status JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP (ogólny)	Cele środowiskowe i działania
Janiszewskiej, RW6000151833439, P_org - Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk			poniżej dobrego		fosforany, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); Stan chemiczny: dla ztagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), nikel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Obszar gminy Malanów położony jest w granicach dwóch jednolitych części wód podziemnych: GW600081 (południowa oraz centralna część gminy), GW600071 (północna część gmin). Obie charakteryzują się dobrym stanem wód. Jednolitą część wód podziemnych GW600081 charakteryzuje dobry stan ilościowy i chemiczny i nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, nie posiada określonych derogacji. Jednolita część wód podziemnych GW600071 znajduje się w dobrym stanie ilościowym i chemicznym i jest zagrożona ilościowa oraz niezagrożona chemicznie. Stwierdzono występowanie presji ilościowej, której rodzajem jest pobór punktowy z ujęć wód podziemnych. Nie ustalono derogacji.

W granicach administracyjnych gminy Malanów występuje udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych – GZWP 151 (Zbiornik Turek – Konin – Koło).

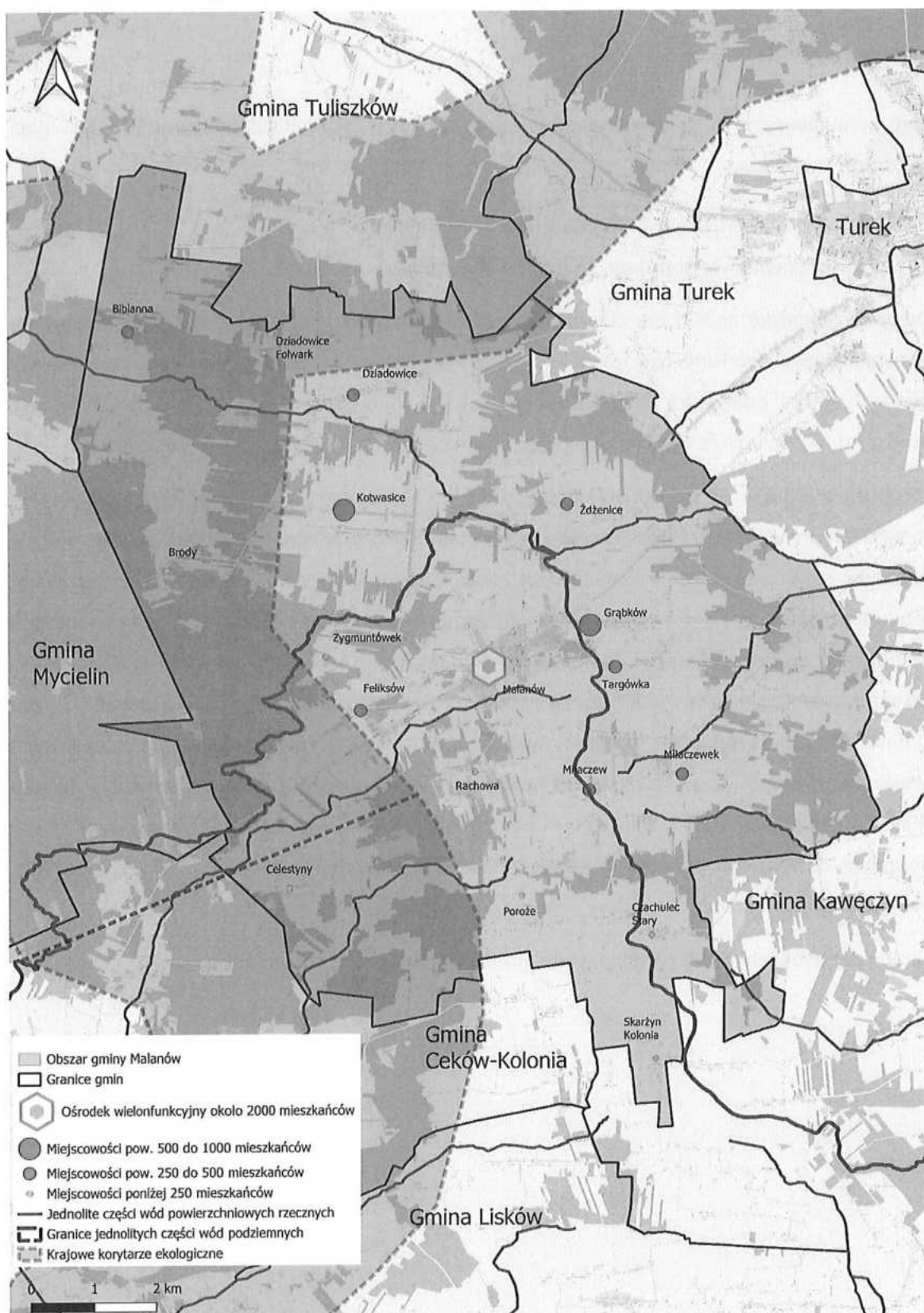
Tabela 4. Stan, cele środowiskowe oraz określenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWPd na terenie gminy Malanów

Numer JCWPd	Kod JCWPd	Stan JCWPd	Wyznaczone cele środowiskowe	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
81	GW600081	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Niezagrożona
71	GW600071	dobry	dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy	Zagrożona ilościowo poprzez pobór punktowy z ujęć wód podziemnych

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Gminę Malanów zalicza się do obszaru silnie zagrożonego suszą, w tym w całości do ekstremalnie zagrożonego suszą atmosferyczną i rolniczą, umiarkowanie zagrożonego suszą hydrologiczną i hydrogeologiczną.

Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Małanów

Źródło: opracowanie własne

6.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Sieć komunikacyjna w gminie Malanów opiera się na transporcie drogowym. W skład sieci wchodzi:

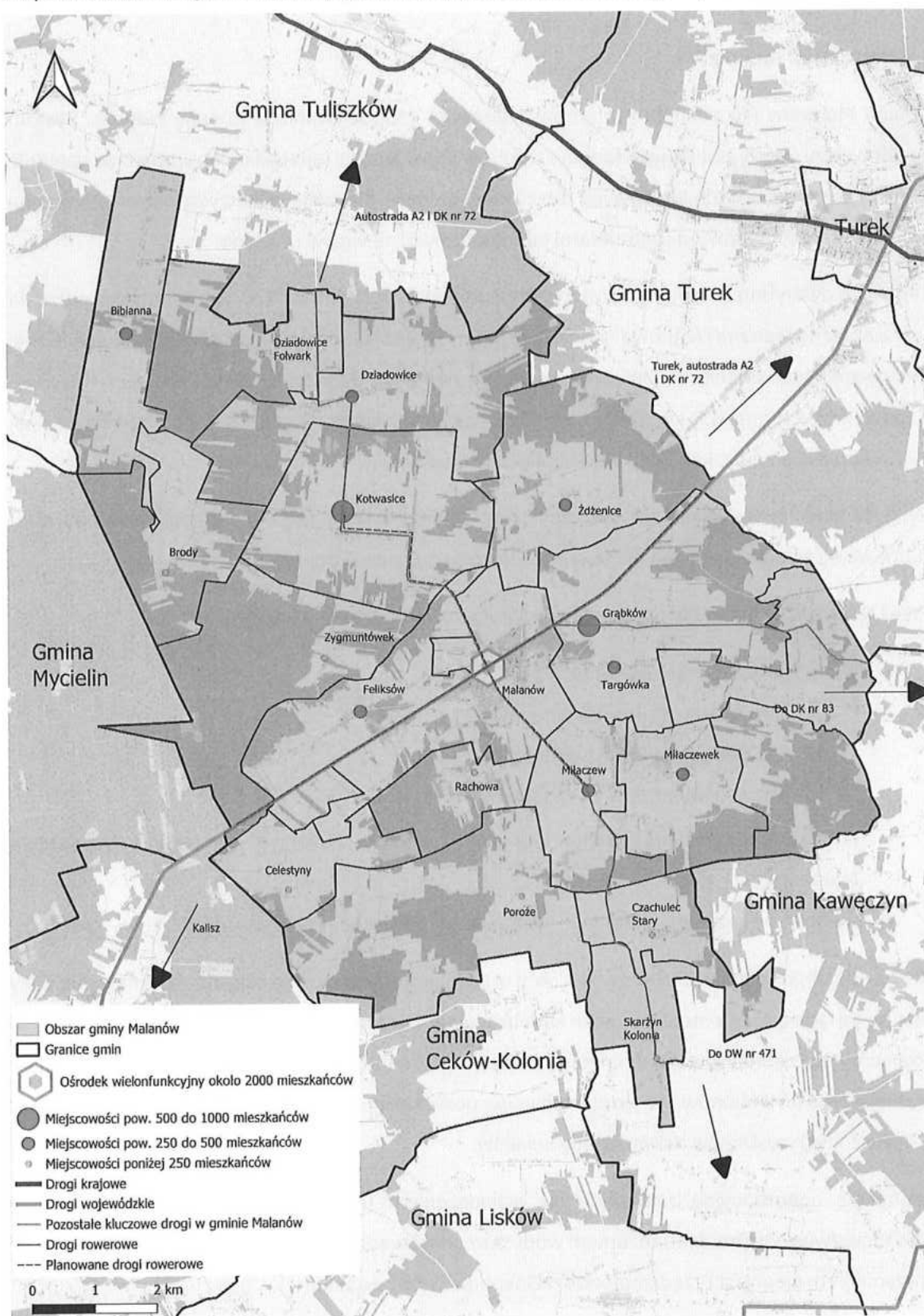
- droga wojewódzka nr 470 (relacji Kościelec-Kalisz),
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Droga wojewódzka nr 470 ma kluczowe znaczenie w kontekście dostępności komunikacyjnej miasta powiatowego Turku oraz dojazdu do drogi krajowej nr 72. Obszar gminy Malanów położony jest w niedużej odległości od drogi krajowej nr 83, biegnącej na wschód od granic gminy. Autostrada A2 przebiega w odległości około 30 km od północnych granic gminy Malanów.

Drogi gminne stanowią podstawę lokalnego układu komunikacyjnego i zapewniają połączenie wszystkich części gminy. Układ drogowy gminy Malanów należy uznać za rozwinięty. Zakłada się poprawę stanu nawierzchni istniejących dróg. Do kluczowych inwestycji należy zaliczyć modernizację drogi powiatowej na odcinku Miłaczew – Kotwasice – Piętno. Jest to droga łącząca południową i północną część gminy, zapewniająca dojazd do autostrady A2 i drogi krajowej nr 72. Gmina realizować będzie modernizacje i przebudowy dróg gminnych oraz dróg wewnętrznych. Gmina Malanów zamierza rozwijać system dróg i ścieżek rowerowych. Do kluczowych projektowanych powiązań rowerowych należy zaliczyć ciąg wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 470 (Kalisz – Malanów – Turek). Priorytetem powinny być również odcinki dróg rowerowych, które poprawią dostępność ośrodka lokalnego Malanowa, tj. odcinki dróg Malanów – Miłaczew, Malanów – Kotwasice oraz Malanów – Grąbków – Targówka.

Gmina dążyć będzie do utrzymania istniejących dróg w dobrym stanie technicznym.

Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Malanów

Źródło: opracowanie własne

6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura techniczna

Gmina Malanów nie posiada systemów zbiorczego zaopatrywania w energię ciepłą. System ciepłowniczy oparty jest o indywidualne źródła energii cieplnej (energia elektryczna oraz spalanie paliw stałych w piecach węglowych lub równoważnych). Głównie wykorzystywane są piece na węgiel oraz olej opałowy, a materiałami energetycznymi są węgiel i drewno.

Głównym dystrybutorem energii elektrycznej jest ENERGA Operator S.A., a źródłem zaopatrzenia jest sieć napowietrzna i kablowa. Na terenie gminy znajduje się 10,7 km trasy sieci napowietrznej linii wysokiego napięcia 110 kV. Sieć średniego napięcia 15kV ma 59,2 km długości trasy linii napowietrznych oraz 4,6 km kabli. Długość trasy sieci napowietrznej niskiego napięcia wynosi 121,6 km, zaś długość kabli niskiego napięcia to 14,7 km.

Długość czynnej sieci gazowej wysokiego ciśnienia wynosi 28 126 km. Obecnie gospodarstwa domowe na terenie gminy nie mają jednak dostępu do gazu ziemnego.

Przez teren gminy Malanów przebiega ponadlokalna infrastruktura gazowa:

- gazociąg wysokiego ciśnienia:
 - DN 700 relacji Turek – Odolanów,
 - DN 500 relacji Turek – Odolanów,
 - DN 400 relacji Turek – Odolanów,
- stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia Malanów oraz stacja pomiarowa Malanów,
- planowany gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 relacji Malanów – Tuliszków – Konin.

Sieć wodociągowa gminy Malanów jest dobrze rozwinięta. Praktycznie cały obszar gminy położony jest w jej zasięgu. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada około 20% mieszkańców gminy. Miejscowości skanalizowane w gminie to Malanów. Zakłada się rozbudowę sieci kanalizacyjnej w miejscowości Malanów. W odniesieniu do pozostałego obszaru gminy zakłada się rozwój rozproszonych systemów oczyszczania ścieków.

Jednostką organizacyjną zajmującą się świadczeniem usług na rzecz społeczności gminy Malanów związanych z dostarczaniem wody oraz odprowadzaniem ścieków, a także z właściwym utrzymaniem sieci jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej.

Na terenie gminy oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w miejscowości Małanów. Podmiotem eksploatującym jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Małanowie. Gmina Małanów nie należy do żadnej aglomeracji ściekowej.

Ujęcia wód podziemnych w gminie Małanów zlokalizowane są w Małanowie, Czachulcu Starym, Miłaczewie i Kotwasicach. Woda czerpana jest z poziomu czwartorzędowego i kredowego. Z poziomu czwartorzędowego korzysta głównie ludność posiadająca własne, płytkie studnie. Z tego poziomu ujmowana jest również woda w ujęciach Kotwasice i w leśniczówce Kotwasice. Poziom kredowy jest narażony na oddziaływanie czynników zewnętrznych. Woda z tego poziomu pobierana jest głównie w ujęciach wodociągowych w: Małanowie, Czachulcu Starym, Miłaczewie. Zakłada się modernizację stacji uzdatniania wody w Miłaczewie.

Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Jest to miejsce, gdzie mieszkańcy gminy Małanów mogą oddać selektywnie zebrane we własnym gospodarstwie domowych odpady. Punkt PSZOK znajduje się na ul. Kaliskiej 33F, przy Oczyszczalni Ścieków w Małanowie. Prognozuje się potrzebę rozbudowy PSZOK.

Infrastruktura społeczna

Infrastrukturę administracyjną gminy Małanów tworzy Urząd Gminy w Małanowie.

Infrastrukturę pomocy społecznej gminy Małanów tworzą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Małanowie,
- Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej w Miłaczewie,

W Małanowie działa spółka ART-MED sp. z o.o., który oferuje usługi lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej) oraz „SPÓŁ-MED” oferujący usługi pielęgniarstwa.

Infrastrukturę edukacyjną i wychowania tworzą:

- Niepubliczny Żłobek „Tuptuś” w Małanowie,
- Gminne Przedszkole w Małanowie z oddziałami zamiejscowymi w Dziadowicach i w Miłaczewie, które zlokalizowane są przy szkołach podstawowych,
- Szkoły Podstawowe w Małanowie, Dziadowicach i Miłaczewie.

Zakłada się budowę nowej hali sportowej przy Szkole Podstawowej w Miłaczewie oraz konieczność przebudowy przedszkola w Małanowie. Obecne obiekty edukacyjne będą systematycznie dostosowywane do standardów dostępności.

Infrastrukturę kultury tworzą:

- Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna w Malanowie z filią w Dziadowicach.

Infrastrukturę sportową w gminie zarządza Ośrodek Sportu i Rekreacji w Malanowie. Zasób infrastruktury sportowej tworzą następujące obiekty:

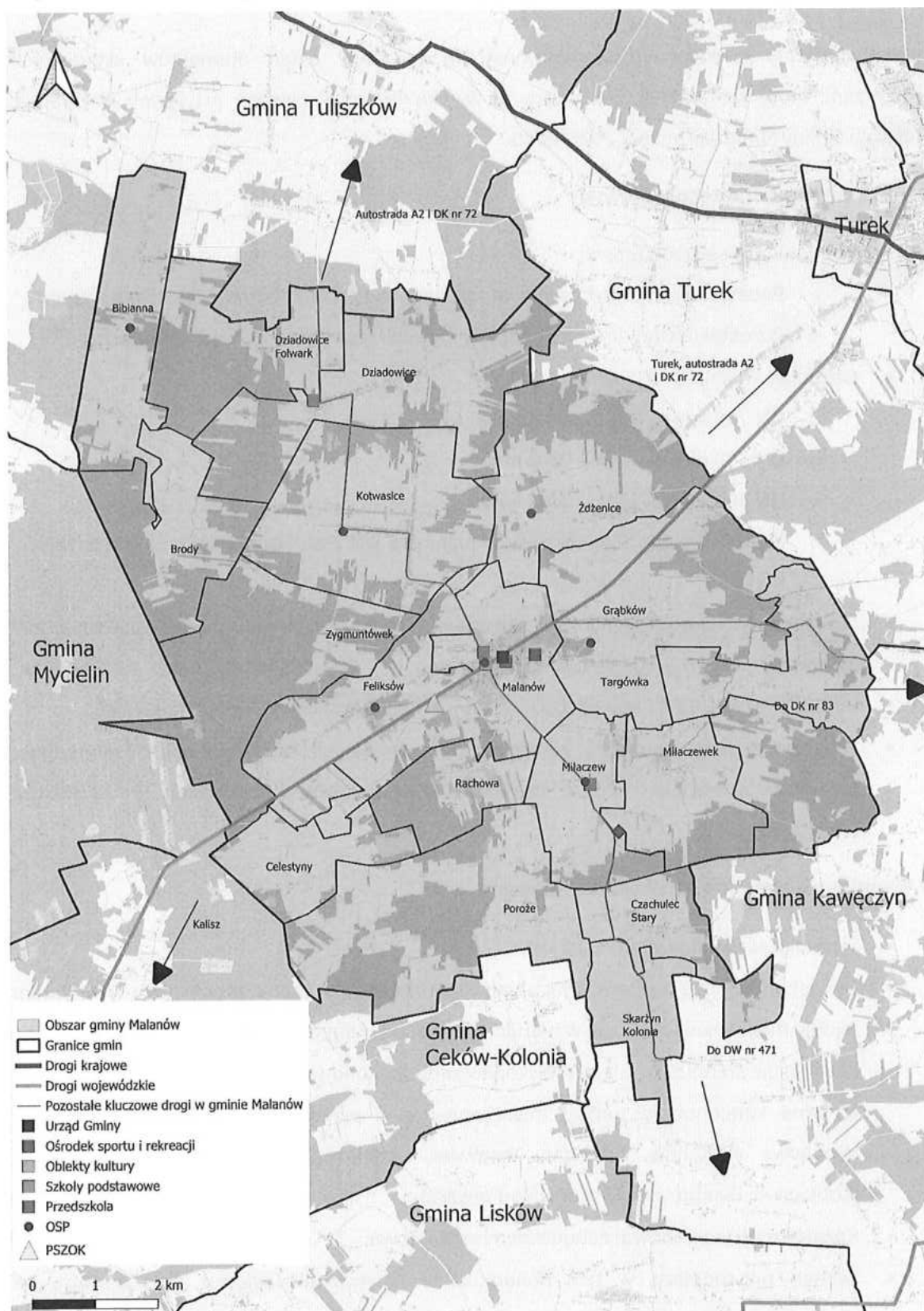
- sala sportowa w Malanowie,
- kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012” w Malanowie przy ul. Parkowej,
- kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012” w Malanowie przy ul. Szkolnej,
- kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012” w Miłaczewie,
- Otwarta Strefa Aktywności w Malanowie,
- boiska piłkarskie w Malanowie, w Dziadowicach-Folwark, w Grąbkowie, w Bibiannie, w Czachulcu Starym, w Żdzenicach,
- boisko do Beach Soccera w Grąbkowie,
- boisko do siatkówki plażowej w Bibiannie, w Porożu,
- wielofunkcyjne boisko poliuretanowe w Dziadowicach, w Kotwasicach.

Place zabaw zlokalizowane są w Grąbkowie, Porożu, Czachulcu Starym, Żdzenicach, Dziadowicach-Folwark, Bibiannie, Kotwasicach (dodatkowo siłownia zewnętrzna), Targówce, Malanowie, Miłaczewku.

Funkcję wspierającą aktywność społeczną mieszkańców gminy pełnią świetlice wiejskie. Zlokalizowane są w: Celestynach, Czachulcu Starym, Dziadowicach-Folwark, Rachowej, Bibiannie, Grąbkowie, Kotwasicach, Żdzenicach, Porożu, Miłaczewie, Dziadowicach, Targówce, Feliksowie i Malanowie.

Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Malanów funkcjonują w następujących miejscowościach: Bibianna, Dziadowice, Feliksów, Grąbków, Kotwasice, Malanów, Miłaczew, Poroże, Targówka, Żdzenice.

Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Malanów

Źródło: opracowanie własne

6.5. Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to docelowy układ elementów składowych przestrzeni, który zostanie ukształtowany w wyniku realizacji założeń przyjętych w Strategii Rozwoju Gminy Małanów na lata 2026-2036.

1. Elementy o charakterze liniowym:

- Komunikacja samochodowa:
 - Podstawowy układ drogowy: droga wojewódzka nr 470 (relacji Kościelec-Kalisz),
 - Pozostały układ drogowy: drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.
- Gazociągi wysokiego ciśnienia:
 - DN 700 relacji Turek – Odolanów,
 - DN 500 relacji Turek – Odolanów,
 - DN 400 relacji Turek – Odolanów,
 - planowany gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 relacji Małanów – Tuliszków – Konin.
- Liniowy układ hydrologiczny: jednolite części wód powierzchniowych: RW600010184829 Swędrnia, RW60001518352999 Powa, RW60001018331299 Teleszyna, RW6000151833439 Kiełbaska Duża do Strugi Janiszewskiej, RW6000151833439,
- Powiązania funkcjonalne i usługowe poszczególnych wyodrębnionych elementów przestrzeni zapewniają droga wojewódzka nr 470, drogi powiatowe, gminne, infrastruktura rowerowa.

2. Elementy o charakterze powierzchniowym:

- Skupisko wielofunkcyjne: Małanów,
- Dwa skupiska przemysłowo-magazynowe w Małanowie, jedno w północno-wschodnim rejonie miejscowości, drugie w południowo-zachodnim rejonie miejscowości,
- Kilkanaście średnich i mniejszych skupisk zabudowy jednorodzinnej, w tym tworzące dwie wyraźne koncentracje funkcji mieszkaniowej w przestrzeni gminy, jedno w rejonie Małanowa (Małanów, Feliksów, Targówka, Grąbków), drugie w rejonie Kotwasic (Kotwasice, Dziadowice, Dziadowice-Folwark),
- Rozproszona (zagrodowa) zabudowa mieszkaniowa,
- System przyrodniczy, w tym ponadlokalny korytarz ekologiczny zlokalizowany we wschodniej części gminy Małanów, obszary leśne, pola i łąki, doliny rzeczne.

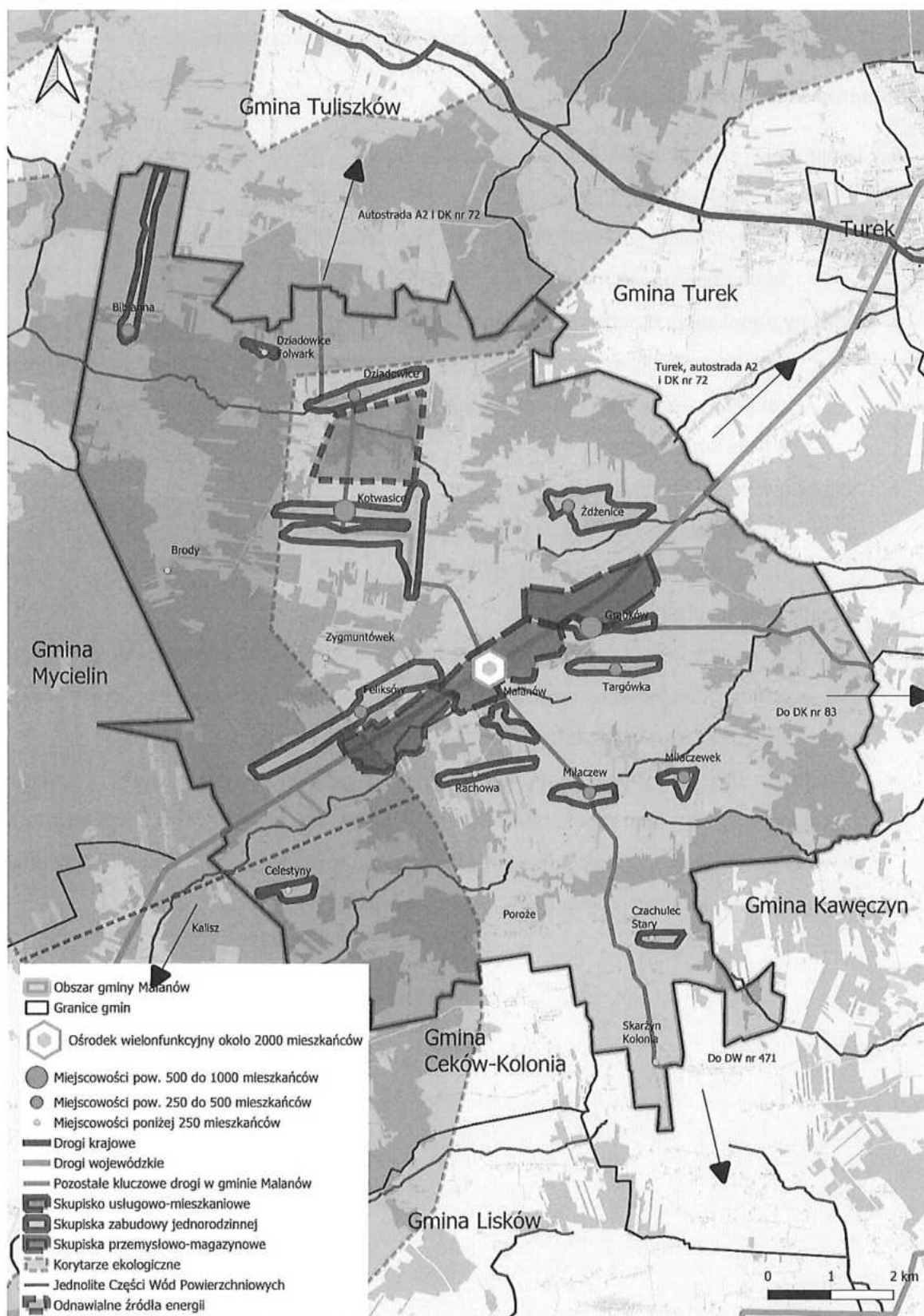
3. Elementy o charakterze punktowym:

- Centrum usługowo-handlowe: centralna część miejscowości Malanów.

4. Elementy o charakterze mieszanym:

- Powiązania przyrodniczo-kulturowo-środowiskowe:
 - Obszary leśne i zadrzewione,
 - Doliny rzeczne rzek Swędrnia, Powa, Teleszyna, Kietbaska Duża,
 - Tereny zielone, w tym parki, skwery, cmentarze.
- Obszary o znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego:
 - Obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków, stanowiska archeologiczne oraz stanowisko archeologiczne o własnej formie krajobrazowe.
- Najważniejsze powiązania błękitno-zielone:
 - Ciągi drzew przydrożnych i zadrzewienia śródpolne,
 - Doliny rzek i rowów melioracyjnych.
- Orientacyjne lokalizacja OZE:
 - W rejonie pomiędzy miejscowościami Kotwasice – Dziadowice. W granicach gminy przewidziano możliwość lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych.
- Pozostały obszar gminy stanowią różnie zagospodarowane tereny. Zmiana zagospodarowania lub zagospodarowanie wolnych terenów na tym obszarze ma nawiązywać do występujących w sąsiedztwie charakterystycznych elementów i obszarów oraz występujących tam standardów przestrzennych.

Mapa 5. Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Małanów

Źródło: opracowanie własne

7. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Malanów

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Zakłada się ochronę i zachowanie zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności oraz zachowanie drożności korytarzy ekologicznych na terenie gminy Malanów,
- Należy dążyć do rozwoju infrastruktury technicznej i zaopatrzenia coraz większej potacji terenów istniejących i planowanych pod zabudowę w przyjazne dla środowiska źródła ogrzewania,
- W przypadku lokalizacji nowej zabudowy należy dążyć do zapewnienia samowystarczalności energetycznej i realizacji indywidualnych urządzeń elektrycznych w terenach zabudowy jednorodzinnej,
- Należy dążyć do osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze Dorzecza Odry,
- Obszar gminy Malanów zalicza się silnie zagrożonego suszą. Rekomenduje się podejmowanie działań przeciwdziałających skutkom suszy: podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach zurbanizowanych, poprzez: tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych, małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania), retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych,
- Wszelkie działania inwestycyjne należy realizować z uwzględnieniem zapisów planu zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania suszy.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na dziedzictwo kulturowe gminy należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów kulturowych (a szczególnie widokowych), po przeprowadzeniu szczegółowych analiz przestrzennych,
- Należy unikać powstawania nowych dominant konkurujących do obecnego charakteru przestrzeni gminy o wysokich walorach estetycznych i krajobrazowych,
- Należy chronić wszystkie obiekty o wartościach kulturowych.

3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Należy dążyć do utrzymania i wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości Małanów,
- Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych, produkcyjnych, składowych i magazynowych powinno być realizowane w rejonie Małanowa, w sąsiedztwie istniejących już funkcji gospodarczych, przy uwzględnieniu dobrego skomunikowania z drogą wojewódzką nr 470
- Należy dążyć do wzmocnienia funkcji turystycznych i wypoczynkowych, niekolidujących z wymaganiami ochrony środowiska przyrodniczego,
- Należy dążyć do poprawy standardu obecnie istniejącej zabudowy oraz roztropnie wyznaczać i realizować nowe tereny mieszkaniowe,
- Rozwój terenów mieszkaniowych nie powinien uszczuplać wartościowych terenów zieleni oraz nie powinien być lokalizowany przy terenach przemysłowych,
- Należy dążyć do kreacji przestrzeni publicznych o wyróżniającym się znaczeniu dla społeczności lokalnych. Z przestrzeniami publicznymi powinni się identyfikować mieszkańcy poszczególnych miejscowości, a mieszkańcy powinni mieć udział w ustalaniu kierunków rozwoju,
- Nowe tereny mieszkaniowe należy zaopatrywać w przestrzenie publiczne/ półprywatne, niezbędne usługi i komponowaną zieleni,
- W rozwoju funkcji mieszkaniowej kierować się będzie zasadą rozwoju tzw. stref urbanistycznych, posiadających dobry dostęp do usług publicznych, w tym edukacji, opieki zdrowotnej,
- Główne kierunki rozwoju funkcji mieszkaniowej to:
 - zachowanie, uzupełnienie oraz rozwój istniejących terenów zabudowy przydrożnej,
 - tworzenie zwartej zabudowy (wypełnianie luk, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych wzdłuż istniejących dróg),
 - stymulowanie rozwoju funkcji mieszkaniowej poprzez wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych, przewidzianych do objęcia planami miejscowymi.

4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Nie należy pochopnie wyznaczać nowych terenów pod tereny wielkopowierzchniowe, rozważając przy tym poziom nasycenia takimi obiektami,
- Zaleca się rozwój mniejszych obiektów handlowych i usługowych w strefach wielofunkcyjnych, zapewniających mieszkańcom bezpośredni dostęp.

5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Należy modernizować istniejące obiekty kulturalne oraz pełniące funkcje rekreacyjno-sportowe, zdrowotne, społeczne,
- Należy utrzymać i modernizować placówki oświatowe i wychowania.

6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ograniczania ruchu samochodowego na rzecz zbiorowych środków komunikacji oraz innych ekologicznych środków transportu – np. rowerowych,
- Należy rozwijać infrastrukturę techniczną na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę,
- Należy dopasowywać infrastrukturę społeczną do potrzeb populacji i uwzględnić starzenie się społeczeństwa.

7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Należy rozwijać OZE w lokalizacjach, które nie są uciążliwe dla funkcji mieszkaniowej i przyrodniczej: szczególnie w terenach produkcji. W miejscach gdzie planuje się lokalizacje urządzeń o większych mocach należy pamiętać o rozbudowie stosownej infrastruktury technicznej (konieczna bliskości do GPZ lub rozwój sieci elektrycznej).

8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować przy uwzględnieniu aspektów przyrodniczych i kulturowych, w tym również krajobrazowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Tereny rolne powinny być kształtowane zgodnie z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej (IUNG),
- Nie przewiduje się rozwoju nowych terenów rolnych w granicach gminy, a istniejące pozostawia się do utrzymania.

10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Nie wskazuje się terenów przewidzianych do rehabilitacji i przekształceń. W razie konieczności ich wyznaczenia w innych dokumentach wskazane jest opracowanie programów lub opracowań planistycznych, które będą podstawą do przekształceń oraz realizacji nowych inwestycji na tych terenach.

8. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

Uzupełnieniem spojrzenia na rozwój regionalny województwa wielkopolskiego, który zdefiniowany został w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku, jest tzw. wymiar terytorialny polityki rozwoju. Identyfikacja i delimitacja tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) na terenie województwa wielkopolskiego odbywała się na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego (dalej PZPWW) (Uchwała Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.). Gmina Malanów zaliczona została do następujących obszarów funkcjonalnych

- Wschodni Obszar Funkcjonalny,
- Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych,
- Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
- Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich,
- Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Wschodni Obszar Funkcjonalny

Głównymi jednostkami osadniczymi Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) są Konin, Koło, Słupca, Turek. WOF stanowi obszar koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego we wschodniej części Wielkopolski. Ze względu na wyczerpywanie złóż kopalin obszar ten wymaga wdrożenia działań restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na określenie nowych funkcji dla zlokalizowanych na tym obszarze terenów poprodukcyjnych i pogórnicznych oraz ukierunkowania przemysłu na produkcję innych nośników energii. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki geotermalnej i wodoru. Rozwój innych specjalizacji, niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, pozwoli wykorzystać atuty położenia tego obszaru. Ponadto należy podjąć działania rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.

Dla realizacji celów polityki przestrzennej w zakresie rozwoju Wschodnie Obszaru Funkcjonalnego Plan Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego określa następujące zasady zagospodarowania:

1. W zakresie podtrzymania i restrukturyzacji przemysłu energetycznego:

- 1) Zachowanie istniejącej specjalizacji gospodarki obszaru:
 - a. ograniczanie zainwestowania terenów położonych w obrębie udokumentowanych złóż węgla brunatnego,
 - b. określenie perspektywicznych terenów eksploatacji złóż węgla brunatnego z uwzględnieniem wszelkich uwarunkowań ekonomicznych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych;
- 2) Wykorzystanie potencjału terenów pokopalnianych do produkcji energii elektrycznej opartej na nowych nośnikach energii:
 - a. wyznaczanie nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, z uwzględnieniem dostępności komunikacyjnej i uzbrojenia technicznego,
 - b. wyznaczanie terenów dla lokalizacji instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych wraz ze strefami ochronnymi oraz terenów rozwoju upraw roślin energetycznych.

2. W zakresie kształtowania nowych funkcji stanowiących podstawę rozwoju obszaru:

- 1) Rozwój nowych działalności gospodarczych:
 - a. określanie nowych funkcji dla terenów poprodukcyjnych i pogórnich,
 - b. wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu ośrodków miejskich, węzłów autostradowych i linii kolejowych,
 - c. wykorzystanie zasobów wód geotermalnych do celów grzewczych oraz rozwoju turystyki i usług sanatoryjnych,
 - d. rozwój turystyki w oparciu o potencjał terenów powyrobiskowych, zasoby wód geotermalnych, walory przyrodnicze i kulturowe oraz dogodne położenie obszaru w centrum kraju;
- 2) Rozbudowa bazy logistyczno-magazynowej:
 - a. utworzenie regionalnych centrów obsługi ładunków,
 - b. wyznaczanie, skomunikowanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych, w szczególności położonych w pobliżu węzłów komunikacyjnych oraz terminale integrujące transport drogowy, kolejowy oraz żeglugę śródlądową.

3. W zakresie kształtowania środowiska przyrodniczego:

- 1) Rekultywacja terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego:
 - a. określenie obszarów wymagających rekultywacji i rewitalizacji oraz preferowanych funkcji terenów,

- b. rewitalizacja i rekultywacja przemysłowych terenów zdegradowanych oraz przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji,
 - c. odtwarzanie sieci hydrograficznej obszaru, a także intensyfikację retencji wód;
- 2) Ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych:
- a. zachowanie istniejących zbiorników wodnych i cieków oraz przywracanie ich drożności,
 - b. zachowanie istniejących ekosystemów zależnych od wód (mokradłowych) oraz dolin rzek i małych cieków w dotychczasowym sposobie użytkowania;
- 3) Ograniczanie negatywnego oddziaływania przemysłu:
- a. wprowadzanie nowych technologii służących poprawie jakości powietrza oraz ograniczanie emisji przemysłowej i emisji niskiej,
 - b. ochrona przed hałasem przemysłowym terenów podlegających ochronie akustycznej m.in. poprzez stosowanie nowoczesnych technologii w przemyśle, barier dźwiękochłonnych w postaci pasów zieleni oraz wykluczenie bezpośredniego sąsiedztwa funkcji konfliktogennych,
 - c. zachowanie terenów wolnych od zabudowy w sąsiedztwie istniejących obiektów produkcyjnych i korytarzy infrastrukturalnych,
 - d. wprowadzanie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w postaci pasów niskiej roślinności;
- 4) Poprawa bezpieczeństwa powodziowego:
- a. zmniejszanie przepływu wód powodziowych na Warcie poprzez budowę polderu Golina w dolinie Warty,
 - b. uwzględnienie działań wskazanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) oraz programowanych zadań inwestycyjnych.

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych

Gminę Malanów zaliczono do obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych na terenie Wielkopolski obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.

W odniesieniu do obszarów wiejskich wymagających wsparcia rozwoju PZPWW wskazuje na następujące kierunki rozwoju:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,
- rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki – przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego, tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych,
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi – rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych

Niekorzystna sytuacja spowodowała, że województwo wielkopolskie zostało zakwalifikowane do pierwszej grupy województw o niedoborach wód powierzchniowych i związanych z tym potrzeb zwiększenia zasobów wód.

W granicach obszaru znalazły się wszystkie gminy położone na terenie województwa wielkopolskiego.

PZPWW zakłada następujące kierunki rozwoju:

- zwiększenie skali sztucznej retencji, zarówno retencji małej poprawiającej zaopatrzenie rolnictwa w wodę, jak i retencji dużej na głównych ciekach wodnych,
- modernizacja i rozbudowa budowli hydrotechnicznych zabezpieczających przed zbyt wysokimi stanami powodziowymi oraz łagodzących ich skalę i skutki,
- rozbudowa systemów wałów i polderów,
- wzrost retencji korytowej przez konserwację międzywali bądź teras zalewowych rzek,
- prace melioracyjne porządkujące stosunki wodne, ograniczające stany ekstremalne,
- odnowa i ochrona ekosystemów wilgotnych,
- zadrzewienia i zalesienia,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami rolniczymi,
- ilościowa ochrona wód podziemnych oraz ochrona przed zanieczyszczeniami,

- renaturalizacja cieków wodnych (w tym odbudowa zdegradowanych środowisk wodnych),
– „oddawanie” rzekom terenów zalewowych,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi,
- wsparcie działalności oraz doposażanie jednostek straży pożarnej w sprzęt służący do usuwania skutków powodzi i podtopień.

Obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych

Wyszktałanie się jednostek zyskujących znamiona obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych uwarunkowane jest nagromadzeniem na ich terenie specyficznych cech społecznych i gospodarczych. Jako charakterystyczne elementy określające ten obszar wskazuje się na „słabą dostępność oraz jakość usług publicznych, a także mały potencjał ośrodków miejskich, słabo rozwiniętą sieć osadniczą i zaburzoną strukturę demograficzną wywołaną m.in. migracjami ludzi młodych do największych miast w kraju i za granicę, pogarszającą się sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną tych terenów.”

Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich

Gminę Małanów zaliczono do obszary o słabej dostępności (60 minut) w relacjach komunikacyjnych ze stolicą regionu. PZPWW wskazuje, iż są to obszary bardziej ograniczone w zakresie dostępu do usług podstawowych, usług wyższego rzędu, które koncentrują się w większych ośrodkach osadniczych, w tym przede wszystkim w miastach.

PZPWW zakłada następujące kierunki rozwoju:

- modernizacja podstawowej sieci drogowej, budowa nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi,
- wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,
- modernizacja i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic, w tym obwodnic śródmiejskich,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez przebudowę miejsc niebezpiecznych oraz wsparcie podmiotów działających w strefie ratownictwa drogowego,
- budowa spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej,
- upowszechnianie zasady inwestowania w drogi przed zabudową terenu,

9. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

Nie wskazuje się obszarów strategicznej interwencji na terenie gminy Malanów. Gmina rozwijać się będzie w sposób zrównoważony w oparciu o istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną, która została już ukształtowana. Gmina dążyć będzie do zachowania istniejącego potencjału infrastruktury społecznej oraz wzmocnienia i modernizacji infrastruktury technicznej, w szczególności mając na względzie możliwy rozwój funkcji mieszkaniowej, gospodarczej oraz komunikacyjnej. Problemy środowiskowe w gminie będą rozwiązywane w skali całej jej przestrzeni. Plany wykonawcze oraz inne dokumenty planistyczne mogą wskazać miejsca szczególnej koncentracji działań.

10. System zarządzania strategią

10.1. Zasady wdrażania i monitoringu

Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026 – 2036 jest najważniejszym dokumentem strategicznym Gminy, wyznaczającym kierunki działań, które sukcesywnie powinny być wdrażane. Jest dokumentem komplementarnym do Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, tj. stanowi uzupełnienie i rozwinięcie założeń rozwojowych regionu w wymiarze lokalnym. Spójność planowania na poziomie regionalnym i lokalnym jest kluczowa dla powodzenia realizacji zamierzeń rozwojowych w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026 – 2036 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, promocją gminy, ochroną środowiska. Jest dokumentem, który powinien być realizowany ponad podziałami politycznymi, angażując wszelkie możliwe zasoby i środki. Ukierunkowany jest na podnoszenie jakości życia mieszkańców, powinien być co do zasady wdrażany bez względu na kadencyjność władz samorządowych.

System wdrażania i monitoringu, który opierać będzie się na strukturze organizacyjnej i instytucjonalnej Gminy oraz na lokalnym partnerstwie.

Do podmiotów wdrażających Strategię należeć będzie:

- **Rada Gminy Malanów** – pełniąca bieżący nadzór nad realizacją Strategii, uwzględniająca jej ustalenia przy tworzeniu budżetu oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, uchwalająca zmiany zapisów Strategii, planów zagospodarowania przestrzennego i Planu ogólnego Gminy Malanów,
- **Wójt Gminy Malanów** – podejmujący bieżące decyzje realizacyjne, przygotowujący materiały informacyjne i decyzyjne dla Rady Gminy, prowadzący działania informacyjno-promocyjne,
- **Koordynator Strategii**, gromadzący dokumentację związaną z pracami nad Strategią oraz informacje określające postępy w jej realizacji w formie sprawozdań z wykonania Strategii (przygotowywane co dwa lata),
- **Podmioty realizujące poszczególne działania opisane w Strategii**, wykonujące przyjęte zadania i opracowujące sprawozdania dotyczące tych zadań dla Koordynatora Strategii.

Monitorowanie realizacji Strategii polegać będzie na zbieraniu informacji i analizowaniu poziomu zbieżności podejmowanych działań z określonymi w Strategii kierunkami (przypisanie inwestycji/

projektu do poszczególnych kierunków działań). Uzupelnieniem monitoringu opierającego się na produktach będzie analiza wskaźnikowa, odnosząca się do wyzwań rozwoju. Monitoring będzie dokonywany co dwa lata.

System monitoringu stanowić będzie podstawę do ewaluacji i oceny stopnia aktualności Strategii. Aktualizacja Strategii możliwa będzie w przypadku stwierdzenia istotnych zmian uwarunkowań rozwojowych gminy.

10.2. Ramy finansowe i źródła finansowania

Potencjalne źródła finansowania działań ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 to:

- środki budżetu gminy,
- środki Unii Europejskiej – fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetu powiatu – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne, np. fundusze celowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców.

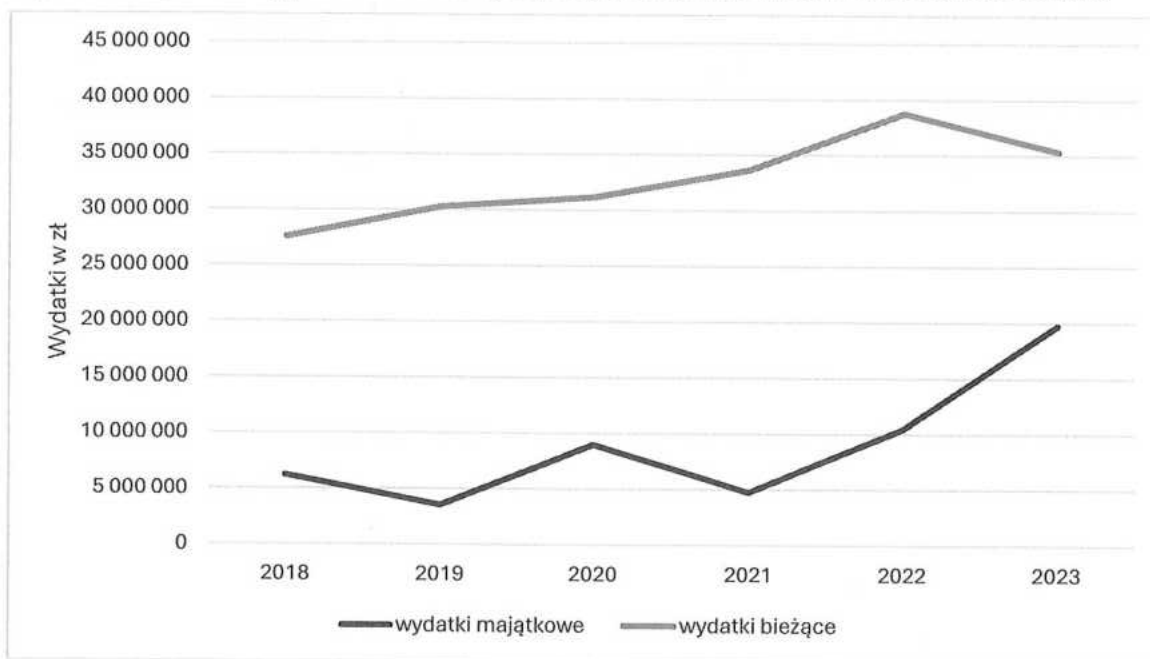
Zdolność finansowania działań rozwojowych przez gminę Malanów związana jest z wydatkami majątkowymi. W okresie od 2018 do 2023 roku Gmina przeznaczała na wydatki majątkowe kwotę od 3,5 mln zł do prawie 20 mln zł rocznie. Średniorocznie dla okresu od 2018 do 2023 było to prawie 9 mln zł, a łącznie około 54 mln zł.

W tym samym okresie wydatki bieżące gminy wyniosły prawie 200 mln zł, przy czym zauważalny był ich znaczący wzrost po 2021 roku. Średnioroczne wydatki bieżące w okresie od 2018 do 2023 r. wyniosły prawie 33 mln zł. Zakłada się, że w perspektywie 2036 roku rosnać będą dochody własne gminy, co związane będzie m. in. ze wzrostem wynagrodzeń. „Przełoży się to na wzrost dochodów z tytułu podatku PIT. Rozwój funkcji mieszkaniowej i gospodarczej wpłynie na

wzrost dochodów własnych z nieruchomości. Zakłada się, że wzrost dochodów własnych Gminy w perspektywie 2030 roku może wynieść kilkanaście % w stosunku do poziomu z roku 2023 roku. Ponadto w perspektywie docelowej dla Strategii rozwoju roku Gmina realizować będzie inwestycje finansowane ze środków Unii Europejskiej. Jednocześnie, jak pokazują dane za okres od 2018 do 2023 roku, wzrost wydatków majątkowych będzie korelował ze wzrostem wydatków bieżących. W perspektywie 2036 roku realne wydaje się osiągnięcie poziomu wydatków majątkowych obserwowanych w okresie poprzedzającym realizację Strategii. Będą to kwoty rzędu 9 mln zł rocznie.

Przewiduje się, że w perspektywie 2036 roku Gmina Malanów na działania rozwojowe (wydatki majątkowe) przeznaczy kwotę rzędu 100 mln zł.

Wykres 5. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Malanów w okresie od 2018 do 2023 roku

Źródło: opracowanie własne podstawie danych GUS

10.3. Wytyczne dla sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 jest dokumentem wyjściowym dla szeregu polityk rozwojowych poziomu lokalnego, w tym związanych z planowaniem przestrzennym, zagadnieniami społecznymi, ochroną środowiska.

Poniżej przedstawiono informację nt. aktualności kluczowych polityk rozwoju poziomu lokalnego.

Tabela 5. Ocena aktualności lokalnych polityk rozwoju Gminy Malanów

Lp.	Dokument	Ocena aktualności	Uzasadnienie
1.	Plan ogólny Gminy Malanów	W trakcie opracowania dokumentu	-
2.	Program Opieki nad Zabytkami Gminy Malanów na lata 2024-2027	Aktualny	Uchwała Nr IV/24/2024 Rady Gminy Malanów z dnia 22 sierpnia 2024 r., Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.
3.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Malanów na lata 2023-2027	Aktualny	Uchwała Nr LI/340/2023 Rady Gminy Malanów z dnia 14 czerwca 2023 r., Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.
4.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Malanów na lata 2021-2025	Aktualny	Uchwała Nr XXIII/158/2020 Rada Gminy Malanów z dnia 22 grudnia 2022 r., Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.
5.	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Malanów na lata 2023-2027	Aktualny	Uchwała Nr XLI/275/2022 Rady Gminy Malanów z dnia 30 sierpnia 2022, Założenia dokumentu wpisują się w cele i kierunki rozwoju strategii rozwoju.

Źródło: opracowanie własne

10.4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W tym rozdziale przedstawiono wytyczne odnoszące się do systemu monitoringu. System monitoringu stworzony został z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni gminy, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej.

System monitoringu opiera się na następujących danych:

- **Wskaźniki produktu** – odnoszące się do kierunków działań. Jest to swoista lista sprawdzająca, odnosząca się do działań, projektów, inwestycji, przedsięwzięć, które podejmowane będą przez lub z inicjatywy Gminy Malanów, które można przypisać do poszczególnych kierunków działań. Lista wskaźników produktu umożliwia faktyczne śledzenie postępów realizacji Strategii. Punktem wyjścia będą dane dla 2025 roku. Kluczowe dla pomiaru w oparciu o wskaźniki produktu będzie zorganizowanie systemu pozyskiwania danych pochodzących z rozproszonego systemu. Jednocześnie przy doborze wskaźników kierowano się zasadą możliwości pozyskania danych przez zasoby gminne. Większość wskaźników dotyczy inwestycji i projektów realizowanych przez Gminę Malanów. Dane pochodzić będą z różnych wydziałów i instytucji, dlatego ważne jest zbudowanie wewnętrznego systemu komunikacji.
- **Wskaźniki rezultatu** – odnoszące się do wyzwań rozwojowych i oceniające oczekiwane efekty realizacji polityki rozwoju Gminy Malanów.

Szczegółowy zakres monitoringu oraz projekt raportu z realizacji Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 zostanie opracowany w formie osobnego dokumentu. Poniżej przedstawiono propozycje wskaźników produktu odnoszących się do celów operacyjnych oraz wskaźników rezultatu odnoszących się do wyzwań rozwoju.

Tabela 6. Propozycja wskaźników rezultatu i przypisanych do priorytetów Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Cel operacyjny	Wskaźnik	Typ wskaźnika ⁵	Źródło
Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne	Liczba członków grup artystycznych	R	Gmina Malanów
	Liczba osób ćwiczących z klubach sportowych	R	GUS
	Wyniki egzaminu 8-klasisty	R	OKE
	Liczba miejsc w żłobkach	R	Gmina Malanów
	Liczba osób korzystających z instytucji kultury	R	Gmina Malanów
	Liczba osób korzystających z instytucji sportu i rekreacji	R	Gmina Malanów
	Liczba wspartych/ utworzonych żłobków	P	Gmina Malanów
	Liczba wspartych uczniów w ramach zajęć dodatkowych/ edukacji włączającej	P	Gmina Malanów
	Liczba wspartej infrastruktury czasu wolnego	P	Gmina Malanów
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	P	Gmina Malanów
Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność	Liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych	R	Gmina Malanów
	Liczba osób korzystających ze świetlic wiejskich	R	Gmina Malanów
	Liczba osób wspartych w ramach usług opiekuńczych	R	Gmina Malanów
	Liczba przestępstw ogółem	R	Policja
	Liczba konsultacji społecznych	P	Gmina Malanów
	Liczba utworzonej/ zmodernizowanej infrastruktury społecznej	P	Gmina Malanów
	Liczba wspartych miejsc/ obiektów i przestrzeni publicznych	P	Gmina Malanów
	Udział środków przeznaczanych na wsparcie realizacji zadań przez NGO w stosunku do wydatków bieżących	P	Gmina Malanów

⁵ R – rezultatu, P – produktu

Cel operacyjny	Wskaźnik	Typ wskaźnika ⁵	Źródło
	Liczba wspartych NGO	P	Gmina Małanów
Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność przestrzenna	Liczba osób korzystających z komunikacji publicznej na terenie gminy	R	Gmina Małanów
	Długość wspartych dróg	P	Gmina Małanów
	Długość wspartych dróg i ścieżek rowerowych	P	Gmina Małanów
Cel operacyjny 1.3. Rozwinięta funkcja gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy (REGON)	R	GUS
	Wysokość dochodu Gminy z podatku od nieruchomości	R	Gmina Małanów
	Wysokość dochodu Gminy z podatku CIT	R	Gmina Małanów
	Liczba osób bezrobotnych	R	PUP
	Liczba przyjętych/ zaktualizowanych MPZP	R	Gmina Małanów
	Powierzchnia wspartych terenów inwestycyjnych	P	Gmina Małanów
	Liczba utworzonych instalacji OZE	P	Gmina Małanów
Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa	Liczba mieszkańców	R	Gmina Małanów
	Wysokość dochodu Gminy z podatku PIT	R	Gmina Małanów
	Długość wspartej/ utworzonej infrastruktury kanalizacyjnej	P	Gmina Małanów
Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska	Ilość odpadów komunalnych zebranych selektywnie w stosunku do ogółu zebranych odpadów komunalnych	R	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
	Stan wód powierzchniowych	R	GDOŚ
	Stan powietrza atmosferycznego	R	GDOŚ
	Liczba zmodernizowanych obiektów gminnych	P	Gmina Małanów
	Liczba gospodarstw, którym udzielono wsparcia finansowego na zmianę systemu ogrzewania i termomodernizację (Program Czyste Powietrze)	P	Gmina Małanów

Cel operacyjny	Wskaźnik	Typ wskaźnika ⁵	Źródło
	Liczba wspartych obiektów zabytkowych	P	Gmina Malanów
Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności	Powierzchnia obszarów chronionych	R	GDOŚ/ GUS
	Liczba zrealizowanych przez Gminę działań z zakresu ochrony przyrody/ zachowania bioróżnorodności	P	Gmina Malanów

Źródło: opracowanie własne

11. Spójność strategii rozwoju gminy ze strategią rozwoju województwa

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 spójne są ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazującym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

W odniesieniu do celu strategicznego SRWW do 2030 roku pod nazwą **1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW** – Gmina Malanów dedykuje w strategii rozwoju działania sprzyjające rozwojowi funkcji gospodarczej na swoim terenie. Będą to zarówno działania o charakterze planistycznym oraz infrastrukturalnym, które wykorzystają potencjał lokalizacyjny oraz powiązania gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy Malanów. Wspierać będzie przy tym potencjał lokalnych produktów i usług.

W odniesieniu do celu strategicznego SRWW do 2030 roku pod nazwą **2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU** – w gminie Malanów przewidziano realizację działań realizowanych na rzecz wzmocnienia potencjału usług publicznych, w tym dotyczących edukacji, jak też oferty czasu wolnego, w tym kultury, sportu i rekreacji. Ponadto przewidziano realizację działań, które wspierać będą osoby zagrożone marginalizacją. Gmina wspierać będzie integrację społeczną i aktywność mieszkańców, w tym dążyć będzie do wzmocnienia lokalnej tożsamości.

W odniesieniu do celu strategicznego SRWW do 2030 roku pod nazwą **3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI** – w gminie Malanów przewidziano realizację działań poprawiających jakość życia poprzez inwestycje związane z układem komunikacyjnym. Ponadto zaplanowano działania związane z ochroną środowiska, m.in. wspierające niskoemisyjną gospodarkę, wspierające pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych, przyczyniające się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Gmina dążyć będzie do przystosowania się do zmian klimatu, w szczególności w zakresie rozwijania potencjału retencyjnego.

W odniesieniu do celu strategicznego SRWW do 2030 roku pod nazwą **4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM** – w Strategii rozwoju wskazano na potrzebę wzmocnienia narzędzi konsultacji społecznych, zwiększania udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych. Należy założyć, iż realizacja dużej części założeń rozwojowych wymaga partnerstwa, zarówno na poziomie lokalnym, jak też ponadlokalnym.

Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców	-
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Cel operacyjny 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne
Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	-
Cel operacyjny 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska
Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski	-
Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność przestrzenna
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska
Cel strategiczny 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	-
Cel operacyjny 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Cel operacyjny 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności

Źródło: opracowanie własne

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 spójne są ze Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w zakresie wskazanych kierunków działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Tabela 8. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w odniesieniu do kierunków działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	-
Przeprowadzenie sprawiedliwej transformacji energetycznej bez znaczących kosztów ekonomicznych i społecznych	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Restrukturyzacja i modernizacja gospodarki WOF, tworzenie alternatyw gospodarczych (opartych np. na OZE, wodrze) oraz specjalizacji niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, m.in. budowa proinnowacyjnego Parku Przemysłowo-Technologicznego Aglomeracji Konińskiej	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Rozwój i podniesienie atrakcyjności terenów inwestycyjnych przez zintegrowane działania promocyjne, a także racjonalne wykorzystanie i zagospodarowanie terenów poprodukcyjnych i pogórnich	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Zachowanie i rozwój potencjału rolnictwa, ochrona gruntów rolnych, wdrażanie programów kompensacyjnych dla sektora rolniczego z tytułu działalności kopalni	Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
Poprawa sytuacji na rynku pracy przez stworzenie warunków do powstania nowych miejsc pracy	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, stworzenie warunków do kształcenia ustawicznego szczególnie w przypadku pracowników odchodzących z sektora paliwowo energetycznego tak, aby w nowych miejscach pracy mogli w jak największym stopniu wykorzystywać swoje wcześniej zdobyte umiejętności i doświadczenie zawodowe	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne
Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	-
Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, poprawa dostępu do usług społecznych i ich jakości, w tym usług i infrastruktury zdrowotnej, usług opiekuńczych i senioralnych	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Rozwój funkcji turystycznych w oparciu o walory georóżnorodności środowiska WOF	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Wzmacnianie społeczności lokalnych i tożsamości lokalnej, m.in. przez wykorzystanie dorobku i doświadczenia funkcjonujących na tym obszarze Lokalnych Grup Działania	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski	-
Rozbudowa infrastruktury transportowej, budowa/przebudowa sieci dróg krajowych i wojewódzkich położonych na obszarze WOF,	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
m.in. DK 25, 72, 92, ułatwienie przepływów towarów w kierunkach północ-południe i wschód zachód powiązanych z autostradą A2	
Rozwój infrastruktury kolejowej, budowa węzła kolejowego oraz rozważenie budowy sieci kolejowej łączącej Konin-Koło-Turek, modernizacja linii kolejowej E20	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna
Wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej WOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna
Dochowanie zobowiązań w dziedzinie ochrony środowiska oraz podnoszenie jego jakości, szczególnie w zakresie powietrza, bioróżnorodności, wód powierzchniowych i podziemnych, upowszechnianie edukacji ekologicznej	Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Uregulowanie gospodarki odpadami i wodno-ściekowej	Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska
Wzrost retencji wody	Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Produkcja energii opartej na nowych nośnikach energii, inicjowanie i prowadzenie działań związanych z rozwojem energetyki rozproszonej oraz lokalnym bezpieczeństwem energetycznym, rozwój inicjatyw klastrowych oraz inteligentnych systemów magazynowania, zarządzania i dystrybucji energii, w szczególności opartych na alternatywnych źródłach	Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Wykorzystanie pełnego potencjału wszystkich rodzajów OZE (m.in. biopaliw ciekłych, biogazu, energii wiatru, geotermii głębokiej,	Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych) oraz poprawa efektywności energetycznej	
Cel strategiczny 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	-
Rewitalizacja, rekultywacja i przywrócenie przyrodzie i mieszkańcom zdegradowanych terenów pogórnich, rewitalizacja obszarów zdegradowanych zwiększająca ich atrakcyjność osiedleńczą i poprawiająca jakość życia mieszkańców	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania zwiększających skuteczność implementowanych mechanizmów rozwojowych, doskonalenie i upowszechnianie modelu współzarządzania z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej przy uczestnictwie NGO, JST wszystkich szczebli, przedstawicieli rządu, przedsiębiorców i mieszkańców	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Przygotowanie sprawiedliwego i inkluzywnego Planu transformacji gospodarczej i energetycznej, który zostanie uzgodniony w gronie wszystkich zainteresowanych stron, w tym pracowników, związków zawodowych, przedsiębiorców, władz samorządowych, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli szkół i uczelni; transformacja powinna być zgodna z unijną inicjatywą wsparcia regionów górniczych	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w odniesieniu do kierunków działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego	-
Działania naprawcze związane z upadkiem tradycyjnych lokalnych gospodarek oraz odbudowa bazy gospodarczej	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Wzmocnienie procesów dezagraryzacji i powstawania pozarolniczych miejsc pracy	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, m.in. przez wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnej gospodarki, rozwój rzemiosła	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Wsparcie w powstawaniu i rozwoju MŚP	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby	Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza
Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu	-
Przeciwdziałanie niekorzystnej strukturze demograficznej oraz ujemnemu saldu migracji, m.in. przez poprawę jakości oraz dostępu do podstawowych usług publicznych, zdrowotnych i opieki senioralnej	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036
Przeciwdziałanie deprywacji infrastruktury publicznej oraz jej uzupełnianie	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej	Cel operacyjny 1.1. Rozwinięte i dostępne usługi publiczne Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.2. Konkurencyjna oferta mieszkaniowa
Wsparcie rozwoju potencjału turystycznego	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Cel strategiczny 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego wielkopolski	-
Zwiększenia dostępności terytorialnej i komunikacyjnej	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna
Wzmocnienie i integracja powiązań transportowych (połączeń drogowych i kolejowych), zwłaszcza z ośrodkiem metropolitalnym	Cel operacyjny 1.3. Poprawiona dostępność komunikacyjna
Cel strategiczny 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem	-
Poprawa zdolności instytucjonalnej koniecznej do efektywnego zarządzania procesami rozwojowymi, poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na tych obszarach	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku – kierunki działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją	Powiązania wykazane w Strategii Rozwoju Gminy Małanów na lata 2026-2036
	Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych, działania na rzecz współpracy na wszystkich szczeblach administracji w obrębie województwa jak i poza jego granicami, lepsze wykorzystanie możliwości jakie oferuje współpraca ponadlokalna i międzywojewódzka	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność Cel operacyjny 2.1. Rozwinięta funkcja gospodarcza Cel operacyjny 3.1. Dobry stan środowiska Cel operacyjny. 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowanie bioróżnorodności
Nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność
Prowadzenie polityki służącej sukcesywnej rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych	Cel operacyjny 1.2. Zintegrowana i aktywna społeczność

Źródło: opracowanie własne

12. Spójność strategii rozwoju gminy z planem zagospodarowania przestrzennego województwa

Plan Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego (dalej PZPWW) (Uchwała Nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.) przyjmuje następujące ustalenia dla gminy Malanów:

1. w zakresie kształtowania sieci osadniczej:
 - a. Malanów – ośrodek gminny,
 - b. strefy niskiej intensywności oraz ograniczenia intensywności procesów osadniczych,
2. w zakresie ochrony walorów przyrodniczych:
 - a. zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa – ponadlokalne obszary węzłowe,
 - b. regionalny korytarz ekologiczny rzeki Kiełbaski,
 - c. krajowe ekologiczne korytarze lądowe,
3. w zakresie kształtowania i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego:
 - a. lasy,
 - b. obszary predysponowane do zalesień,
 - c. obszary o niskich zasobach wód powierzchniowych,
 - d. wody płynące i stojące,
 - e. strefy wododziałowe,
 - f. ekosystemy zależne od wód (mokradła),
 - g. główne zbiorniki wód podziemnych – GZWP nr 151 Zbiornik Turek – Konin – Koło,
 - h. dolina rzeki Kiełbaski – element naturalnego ukształtowania terenu pełniący funkcje korytarza ekologicznego,
 - i. obszary o najwyższej wartości dla produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 6, 7, 9),
 - j. łąki,
 - k. złoża kopalin skalnych – kruszywa naturalne,
4. w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz konkurencyjnych form turystyki i rekreacji:
 - a. nie dotyczy,

5. w zakresie zrównoważonego rozwoju działalności rolniczej:
 - a. strefy umiarkowanego i ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej,
6. w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej województwa:
 - a. droga województwa nr 470 (klasa techniczna G),
7. w zakresie rozwoju efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej:
 - a. istniejąca linia elektroenergetyczna WN 110 kV,
 - b. istniejące gazociągi wysokiego ciśnienia,
 - c. istniejąca stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia,
 - d. stacja pomiarowa,
 - e. planowany gazociąg wysokiego ciśnienia o orientacyjnym przebiegu,
 - f. sieć szerokopasmowa – sieć światłowodowa i węzły dystrybucyjne,
 - g. istniejące pasy łączności radiowo-telewizyjnej,
8. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom:
 - a. zakład o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia awarii,
 - b. obszary wymagające ograniczenia negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko – intensywny chów lub hodowla bydła.

13. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112), zwanej dalej OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Celem prognozy było ustalenie, czy zapisy projektowanej Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036 nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi osobny dokument.

14. Spis map, rysunków, tabel i wykresów

Mapa 1. Struktura osadnicza gminy Malanów	42
Mapa 2. System powiązań przyrodniczych na obszarze gminy Malanów	48
Mapa 3. Główne korytarze i elementy sieci transportowej na terenie gminy Malanów	50
Mapa 4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej gminy Malanów	54
Mapa 5. Docelowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Malanów	57
Mapa 6. Obszary funkcjonalne w województwie wielkopolskim	67
Rysunek 1. Schemat prac nad Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	4
Rysunek 2. Wyzwania rozwojowe Gminy Malanów	26
Rysunek 3. Jakie inwestycje w gminie Malanów w opinii mieszkańców są najpotrzebniejsze? ...	27
Rysunek 4. Cele Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	30
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości w gminie Malanów w latach 2017-2023	15
Tabela 2. Czynniki rozwojowe SWOT gminy Malanów	20
Tabela 3. Ocena stanu jednolitych części wód rzecznych na obszarze gminy Malanów	45
Tabela 4. Stan, cele środowiskowe oraz określenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCWPd na terenie gminy Malanów	47
Tabela 5. Ocena aktualności lokalnych polityk rozwoju Gminy Malanów	72
Tabela 6. Propozycja wskaźników rezultatu i przypisanych do priorytetów Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	74
Tabela 7. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	78
Tabela 8. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w odniesieniu do kierunków działań dla Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	80
Tabela 9. Spójność założeń Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku w odniesieniu do kierunków działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz Strategii Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036	84
Wykres 1. Prognoza demograficzna dla gminy Malanów w perspektywie 2053 roku	7

Wykres 2. Prognoza demograficzna dla gminy Malanów– stan ludności wg wybranych grup wieku	7
Wykres 3. Gospodarstwa domowe i osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Malanów w latach 2017-2023	9
Wykres 4. Liczba członków klubów sportowych na 1000 ludności.....	11
Wykres 5. Wydatki majątkowe oraz bieżące gminy Malanów w okresie od 2018 do 2023 roku....	71

Uzasadnienie do uchwały nr

Rady Gminy Malanów

z dnia 2025 r.

„Strategia Rozwoju Gminy Malanów na lata 2026-2036” stanowi podstawę do planowego i długofalowego kształtowania kierunków rozwoju lokalnego oraz wyznacza cele i działania służące poprawie jakości życia mieszkańców. Strategia jest niezbędna do prowadzenia spójnej i konsekwentnej polityki, umożliwia koordynację działań samorządu i partnerów lokalnych, a także pozwala na skuteczne ubieganie się o środki zewnętrzne, w szczególności fundusze unijne i krajowe, które wymagają zgodności projektów z aktualnymi dokumentami strategicznymi gminy. Przyjęcie Strategii pozwala również właściwie odpowiadać na najważniejsze wyzwania i potrzeby społeczno-gospodarcze oraz zapewnia zgodność lokalnych działań z dokumentami regionalnymi i krajowymi. W związku z tym uchwalenie Strategii Rozwoju Gminy Malanów stanowi działanie konieczne dla prowadzenia efektywnej i zgodnej z przepisami polityki rozwojowej.

WÓT

Ireneusz Augustyniak

